

Jó Pajtás

2017. XI. 23.

71. évf., 33. szám

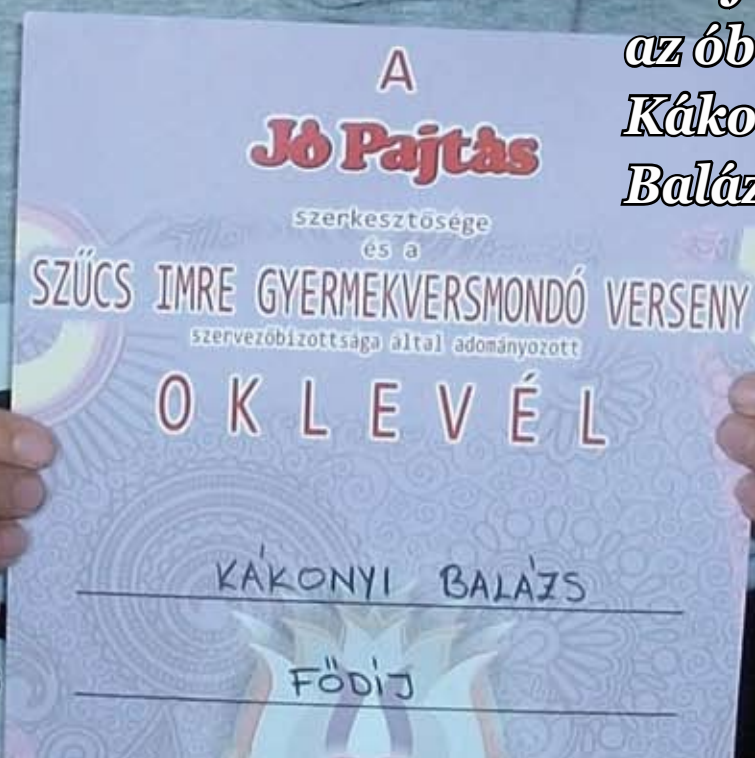
Gombászni
is lehet,
de csak
óvatosan!

Az ibafai
pap
és a pipája

Angolul
már tudok,
milyen
nyelvet
tanuljak?

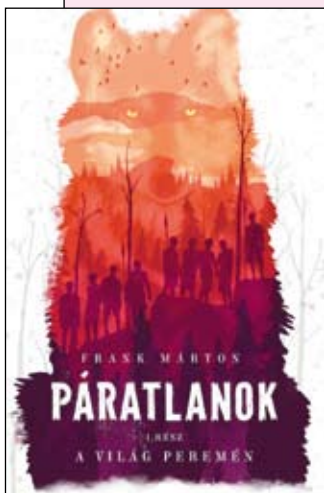
Flórián,
a kandúr

A Szűcs Imre
gyermekvers-
és prózamondó
versenyünk
idei fődíjasa,
az óbecsei
Kákonyi
Balázs

Könyvújdonság, amit megnyerhetsz!

Frank Márton: Páratlanok

„Szeptember 8-án egy rejtélyes tesztet íratnak a diákokkal szerte a világon. Másnap tizenhárom fiú (köztük a francia Gerard Montes) eltűnik. Gerard és sorstársai egy üres pusztán, végtelen erdők peremvidékén térnek magukhoz. Kik

rabolták el őket, és miért? Vajon képesek lesznek-e legyőzni a hazatérésük útjába álló akadályokat: a közelgő telet, a vadállatokat és a titokzatos hatalmakat, amelyek a háttérből a szálakat mozgatják? Vajon túlélheti-e Gerard és Helen szerelme, hogy ilyen távol kerültek egymástól? S a fő kérdés: a tizenhárom, teljesen különböző egyéniségű és nemzetiségű fiú megtalálja-e a közös nyelvet egymással, és össze tud-e fogni egy közös cél érdekében?”

– olvasható a magyarországi CICERÓ Könyvstudió Kft. kiadványának a GABO könyvwebáruház által közzétett ajánlásában, melyet akár az interneten is elolvashattok a Páratlanok-trilógia első kötetének megjelenése kapcsán. A

filmszerűen pergő történet, teli meghökkentő fordulatokkal és őszinte érzelmekkel érdekes olvasmány lehet sokunknak.

Ami még érdekesebb: nyerhetsz is a kötetből. A CICERÓ kiadó és a GABO webáruház ugyanis felkínált az egészen friss, november elején megjelent kötetből olvasóink részére. Ajándékuk a karácsonyfád alá kerülhet!

Mit kell tenned? Felsorolni legalább három legkedvesebb olvasmányaid közül, megadni neved, címed, iskolád, osztályod és mielőbb elküldeni levél-címünkre: Jó Pajtás (Páratlanok), 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., illetve e-mail-címünkre: jopajtas.szerk@magyarszo.rs, legkésőbb december 7-éig.

Anyanyelvünk

*A legédesebb szó a Földön a magyar szó,
Mely olyan a fülnek, mint szép muzsikaszó.
Ha megtanulsz bánni vele,
Dallamos lesz, mint hangszeren a zene.*

*A magyar ember hangsúlyozva beszél,
A rögs életúton végig csak jót remél.
Mélyen szól a testvér hangja,
Ahogyan megkondul a templom harangja.*

*Anyu hangja édes, akár a méz,
S lágyan érint, puha emberi kéz.
Anyanyelvünk olyan, mint a citera pengése,
Vagy mint a hajnali szellő szelíd lengése.*

Csordás Ernesztina és Szőregi Emília,
8. osztály, Sonja Marinković iskola, Szentmihály

A Jó pajtás 42. sakktornája

December 16-án, szombaton Tiszaszentmiklóson/Ostojićevón a dr. Tihomir Ostojić Általános Iskolában (Tito marsall u. 58.) rendezzük meg a sorrendben 42. Jó Pajtás Sakktornánkat a Vajdasági Sakkszövetség védnökségével, a Magyar Szó szervezésében. A főbíró tisztségét Brindza István nemzetközi bíró tölti be.

Minden általános iskola maximum 5 tagú fiúcsapattal és maximum 3 tagú lánycsapattal nevezhet be. A verseny 7 fordulós, egyéni és svájci rendszerű, az egy iskolába tartozó egyének eredményeinek összeadásával alakul ki a csapatok sorrendje. A versenyszabályzat értelmében a gondolkodási idő 20-20 perc játékosonként egy játszámra. Az a versenyző, akinek elfogyott a gondolkodási ideje, elvesztette a játszámát. Az egy iskolából érkező sakkozók a program nem párosítja egymással.

Egy-egy kategória győztese az a versenyző, aki a legtöbb pontot szerezte meg a 7 forduló során. Holtverseny esetén a Buholcz-pontok döntenek a végső sorrendről. Az utazási költségek a résztvevő iskolákat terhelik, a szervező reggelit biztosít a résztvevők számára. A sakk-készleteket és sakkórát a csapatoknak kell hozniuk magukkal. A csapatvezetőkkel

történő egyeztetés után a szervező módosíthat a szabályokon. Minden egyéb, a versenykiírásban nem szabályozott kérdésben a Szerbiai Sakkszövetség szabályzata a mérvadó.

A legjobban helyezettek serleget, érmet és különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul, külön a fiú- és lány-, ezen belül külön az alsós és felsős csoportokban.

A csapatokelőzetesbenevezése e-mailben történik, regisztrálás az iskolában december 16-án, 8.30 és 9.00 óra között. A megnyitó tervezett időpontja 9.30 óra.

Kérjük az érdeklődő csapatok vezetőit, részvételi szándékukat legkésőbb december 8-áig jelezzék e-mailben a promo@magyarszo.rs címre.

A csapatvezetőknek a verseny helyszínén, annak kezdete előtt átadott benevezése számít véglegesnek. A versenyt vezető bíró döntése végleges.

Rajzoljunk dínókat!

Mivel még mindig rendelkezésünkre áll egy 4 GB-os memóriakártya (az ausztráliai Farkas József ajándéka, aki egykor lapunk kistudósítója volt), „kénytelenek vagyunk” egy újabb rajzpályázatra felszólítani benneteket! Az idei tanév harmadik rajzpályázatának témája: **Belecsöppentem a dinoszauruszok világába**. Kíváncsian várjuk alkotásaitokat! Címünk változatlan: Jó Pajtás (Dinórajzpályázat), 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., illetve jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Beküldési határidő: december 12.

Élmény volt!

A Szűcs Imre vers- és prózamondó versenyünk idei fődíjasa az óbecsei Kákonyi Balázs

Balázs az udvarnoki szavalóversenyen

Balázs neve nem ismeretlen a Jó Pajtás olvasói előtt. A Petőfi Sándor iskola hetedikese. Szinte minden ünnepségen szaval. Láttam már az iskol napi és a március 15-ei megemlékezésen. A november 4-én lezajlott Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyen nem láthattam-hallhattam, de biztos vagyok benne, hogy most is jó érzéssel, beleéléssel adta elő a szöveget, hisz ő érdemelte ki a fődíjat.

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola magyar szaktertermében találkoztam vele az udvarnoki siker után, felidéztem a versenyt, kifaggyattam arról, hogy mióta szaval, ki szeretettette meg vele a verseket, s Balázs szívesen mesélt.

– Az első sikeremet első osztályos koromban értem el, ugyanis a nőnap alkalmából rendezett szavalóversenyen első lettem. Aztán elsőől harmadikig minden évben ezen a versenyen a legjobb lettem. Másodikos koromban a Népem költője elnevezésű szavalóversenyen eljutottam a döntőig.

Ki szeretettette meg veled a verseket?

– Még kiskoromban anyukám, aki diákként tehetséges szavaló volt, itt az iskolában meg a tanító néni, Molnár Sóti Irén.

Először szerepeltél a Szűcs Imre vers- és prózamondó versenyen, s mindjárt elnyerted a fődíjat.

– Igen, nem gondoltam, hogy én leszek a legjobb, én nyerem meg a fődíjat, a táborozást. A Szép Szó táborban tölthetek majd augusztusban egy hetet. Valójában a vers is tetszett, Fenyvesi Ottó Betli 2 című versét mondtam, melyet a tanár úr talált nekem. Sokat gyakoroltunk, s meg is lett a gyümölcse. Az eredményhirdetésekor, amikor a bírálóbizottság már mind kiosztotta a díjakat, akkor ért a meglepetés, hogy van még egy díj, a fődíj, ami az enyém. Boldog voltam. Meg az is tetszett a versenyen, hogy **Molnár Krekity Olga**, a zsűri elnöke nemcsak bíralt, hanem elszavalt nekünk egy Arany János-balladát. Élmény volt hallgatni.

Gondolom, többen osztottak örömben.

– Először is Olga gratulált, majd a felkészítő tanárom, itthon meg szinte mindenki, aki nem sokat jelent, örült a sikeremnek.

Szűcs Budai Engelbert. Balázs magyartanára és felkészítője is először vett részt a megmérettetésen.

– Így van. Ugyanis amikor először rendezték meg ezt a vetélkedőt, igazgató voltam. Tetszik az, hogy vajdasági írók, költők műveit lehetett előadni. Így megismerkedhettek a tanulók a vajdasági írók, költők műveivel. Meg a helyszín is tetszik, hogy Udvarnokon, Szűcs Imre szülőfalujában rendezik meg ezt a vetélkedőt, ahol az iskolában már nincs is magyar tagozat. Én is nagyon örülök a sikernek. Balázs kivételes tehetség, elnyerte a zsűri tetszését. Már is nagy odaadással készülünk a következő versenyre, a XXI. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozóra. Balázs ezt a Fenyvesi-verset mondja, meg még egyet választunk, egy neki illőt a magyar irodalomból.

Koncz Erzsébet
Fotó: Pál Károly

XXI. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozó

A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szakmai támogatásával és a Feketics Művelődési Egyesület közreműködésével december 2-án és 3-án Bácsfeketehelyen megszervezi a XXI. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozót.

A versenyre 9 év fölötti magyar nyelvű amatőr versmondókat várunk a Kárpát-medence területéről gyermek-, ifjúsági-, felnőtt- és szépkorú kategóriában. A jelentkezőknek készülniük kell két művel az egyetemes magyar irodalomból, valamint egy verssel vagy prózával a határon túli (vajdasági, erdélyi, kárpátaljai, felvidéki, muravidéki, tengerentúli) magyar irodalomból.

A nagy érdeklődésre való tekintettel idén is várunk 6–8 éveseket a rendezvényre. Ők versenyen kívül mondhatják el szabadon választott szövegüket, amelyet a szakbizottság véleményez, de nem rangsorol.

A résztvevőket 2017. december 2-án délelőtt 9 és 10 óra között várjuk a bácsfeketehelyi kultúrotthonban (JNA 24.). A verseny hagyományosan elődöntővel kezdődik szombaton 10 órakor és a vasárnapi döntővel zárul.

A nevezési díj 500,00 dinár. Egy kísérőnek ingyenes a részvétel, további kísérőket önköltséges alapon tudunk fogadni, amennyiben előre jelzik részvételi szándékukat.

Érdeklődni Barta Júliánál a 024/738-003-as telefonszámon lehet hétköznapokon 19–21 óráig, vagy Hajvert Ákosnál a +381/69-30-50-966-os mobilszámon. Jelentkezni a jelentkezési lap kitöltésével lehet a vmve.versmondo@gmail.com e-mail címen. (A jelentkezési lap letölthető a www.vmmi.org címről, vagy igényelhető a feltüntetett email címen).

Jelentkezési határidő: 2017. november 25.

RICSAJ A JAVÁBÓL!

Újra együtt a népművészet kedvelői

Immár 14. alkalommal tartották meg Óbecsén, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben november 10-én és 11-én a Ricsaj népművészeti találkozót.

Először **Sutus Áron**, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség elnöke köszöntötte a ricsajozókat. Szerinte a Ricsaj fesztivál ünnep, öröm itt lenni, az együttlét öröme ez, ahol barátságok szövődnek... Végetül azt kívánta, hogy a Petőfi Kultúrkör továbbra is otthona legyen a táncosoknak.

- Ez a rendezvény azért alakult meg - halottuk **Cseszák Balázs** néptáncoktatótól, fő szervezőtől -, mert kevés olyan találkozó van itt, Vajdaságban, ahol bemutatkozhatnak a népművészetet kedvelők. Célunk ezzel, hogy széles körben népszerűsítsük a népzene, népi játékokat, népi kultúrát, valamint hogy összekovácsolódja-

nak a néptáncot kedvelő fiatalok. Bemutatkozási és barátkozási lehetőség is, ugyanis az óbecsei táncosok látják vendégül a más városokból érkező fiatalokat. Így a föllépés után nem mennek haza, hanem együtt szórakoznak, barátkoznak egész nap. Idén a kecskeméti táncosokat látták vendégül óbecsei társaik.

Első nap a játszóházban szórakozhattak a gyerkőcök, és népdalt is tanulhattak, népviselet-bemutatót, s népzenei koncerten vehettek részt az érdeklődők. Este a táncházban a néptánc-kedvelők tovább tökéletesítették a megtanult táncokat.

Másnap délután már két órakor benépe-sült a kultúrkör nagyterme. Kirakodóvásárra jöttek az árusok: bögréket, dísz tárgyakat, gyöngyöt, ízléses korsókat, dísz tárgyakat, bőrdíszeket, divatos táskákat, fából készült

játékokat lehetett venni. Igazi vásári hangulat uralkodott. Délután három órakor kezdődött a gyermekegyüttesek néptáncgálája, ahol az óbecseiek kívül felléptek a péterréveiek, a kishegyesiek, a kelebiaiak, a szenttamásiak és a kecskemétiak. Főlemelő érzés volt látni, hallgatni a néptáncosokat, meg persze a Fokos zenekar muzsikáját. Gyönyörködhattunk a szép ruhákban is.

A tánc után a táncosok kézműves foglalkozá-sokon vehettek részt: domborműveket festettek, gyöngyöt fűztek, kis díszsapkát is készíthettek fonálból, kinyomtatott képeket színezték ki.

Este hét órakor megnézhettük a Létünk című tánc házi előadást a zentai Magyar Kamaraszínház vajdasági kamara táncegyüttese és az óbecsei Fokos zenekar előadásában. Szép volt!

Koncz Erzsébet

Gyűrűk, karcsatok...

Kipróbálhattuk a gyöngyfűzést

Tánc tanulás a színpadon

Vajon mit nézegetnek a szenttamási lányok?

Az óbecsei Csiperke

Székre perdültek a kecskemétiak

EMLÉKEST AZ ÓBECSEI THAN EMLÉKHÁZBAN

Pap József tiszteletére

Az óbectsei születésű Pap József költőre emlékeztünk november 10-én. A szervezők a költővel kapcsolatos faliújsággal, kiállítással tették meghitté az emlékezést. Először is **Kulcsár Sarolta** köszöntötte az egybegyűlteket, majd röviden bemutatta az orvos-költő életrajzát.

Pap József orvos, költő, műfordító 1926-ban született Óbecsén. Az általános iskolát szülővárosában, a gimnáziumot Szabadkán végezte. Belgrádban, az Orvostudományi Karon 1956-ban szerzett oklevelet. Orvosként, majd egyetemi tanárként dolgozott Újvidéken. Költészetét a Hid Irodalmi Díj és a Szenteleky Kornél Irodalmi Díj jegyzi. Műfordításáért Bazsalikom díjban részesült, majd 1994-ben megkapta az életműdíjat. Kulcsár Sarolta végül köszönetet mondott Bordás Győző írónak

és dr. Csáky Piroska nyugalmazott egyetemi tanárnak, akik segítségével létrejött az emlékkiállítás, valamint Sípós Tibor festőművésznek a Pap József-portréért.

A hangulatos emlékestet dr. Hóza Éva egyetemi tanár Arcsall a Mező utcának címmel emlékeztet Pap költészetére. Élvezetes volt hallgatni fejtegetéseit, ugyanis szinte minden verse ismert volt számomra. Szép emlékek fűznek Pap József verseihez, a diákjaim valamikor a szavalóversenyeken díjakat kaptak az ő verseit szavalva.

Meghallgattuk a költő megzenésített verseit is Szerda László, Szerda Árpád és Csonka Róbert előadásában. Ezt követően **Bozsóki Nina** és **Farkas Trisztán** gimnazisták Pap József-verseket szavaltak.

Koncz Erzsébet

Dr. Hóza Éva egyetemi tanár
Pap költészetének rejtjelmeit fejtegette

Bozsóki Nina és Farkas Trisztán gimnazisták
Pap József verseit szavalták

Tetszést arattak a megzenésített versek

Kupakkal a mosolyig

Szenttamás is bekapcsolódott a Kupa-kal a Mosolyig Polgári Egyesület emberbaráti akciójába, amelynek célja a fejlődési rendellenességgel élő gyermekek megsegítése, továbbá az oktatásban való részvételük megkönnyítése. – „Együtt szeretnénk hozzájárulni a környezetvédelmi tudat megerősítéséhez. A kupakgyűjtő dobozokat a község területén több helyen is elhelyeztük, s ezáltal is közelebb hoztuk mindazokhoz, akik szeretnének részt venni az akcióban” – olvasható a felhívásban, melyet Vajdaság-szerte kínálnak.

Az elképzelés Szlovéniából ered, ott már nagyon régen gyűjtik az újrahasznosítható kupakokat, ugyancsak emberbaráti célokból. „A kupakot ne a szemébe dobjuk, tegyük félre, és máris segítettünk egy gyermeknek!” – üzenik az akció elindítói.

Gyűlnek a kupakok, és valakin
segíteni fognak

A magyar szórvány napján

November 15-e a magyar szórvány napja. Idén 160 szórványban élő magyar gyermek érkezett Budapestre ebből az alkalomból. A Duna partján épült Ország-házban, más néven a Parlamentben fogadta őket Potápi Árpád János nemzetpolitikaért felelős államtitkár, aki szívesen üdvözölte a látogatókat. A diákok megtekintették a gyönyörű szép épületet, amelyet Európa egyik legszebb parlamentjeként emlegetnek.

Műhelymunka az új szaktanteremben

Az utóbbi hetekben igen élénk volt a nagyikindai Fejős Klára iskola rajzterme. A NIS (kőolajipari vállalat) és a helybeli Terra segítségével (aki az agyagot szolgáltatja) sikerült tető alá hozni egy fazekas műhelyt. Nagy segítségre volt **Sándor Béla** magyarországi művész, aki fazekassággal is foglalkozik. A tanulóknak megmutatta, hogyan kell az agyagot előkészíteni, középre fogni, korongozással megformálni. Az óra jó hangulatban telt, a tanulóknak bemutatta az edénykészítés alapjait is.

Az új szaktanteremben a jövőben kisebb csoportokban folyik majd a munka, hogy mindenki közvetlenül is kipróbálhassa a tanultakat.

Nyílt nap a Bolyaiban

Azentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban és Kollégiumban a múlt héten nyílt napot tartottak, amikor az intézmény iránt érdeklődő általános iskolásokat és szüleiket Csikós Pajor Gizella igazgató üdvözölte, majd Antal Márta pszichológus és Gruik Zsófia pedagógus alapvető információkkal látta el őket az iskolával kapcsolatban. Az érdeklődőknek egy filmet is levetítettek, mely az iskola tevékenységét tükrözi, majd csoportokra osztva óralátogatások következtek. A matematika iránt érdeklődők az őket érintő órákat látogatták, a képzőművészeti szak iránt érdeklődőket pedig a pionírotthonba is elvezették, ahol a művészeti foglalkozások zajlanak. A jelenlévők a kollégiumi szobákat is megtekintették, hogy akik messzebből jönnek, tudják, hol lakhatnak. A nyílt napon a résztvevőknek arra is felhívták a figyelmét, hogy várják őket a tavaszi szokásos felkészítő táborba, hogy alaposan föl tudjanak készülni a felvételi vizsgára.

hhá

Európai Mobilitási Nap

Nemrég érkezett meg az örömteljes hír három magyarországi minisztériumból Nagyikindára, miszerint az Európai Mobilitási Hét alkalmából kiírt közös nemzetközi pályázatokon eredményesen szerepelt a Szent Száva iskola egy tanulója. A munkákat május végén küldték el, és az eredmény nem maradt el. A hatodikos **Kádár Anita** a pályázat különdíját érdemelte ki, melyhez oklevelet és könyveket kapott ajándékba.

Képzőművészeti alkotótábor

Iskolánkban idén is megtartották a Daidalosz és Ikarosz nevű alkotótábor, melynek osztályfőnökünk, Kis Butterer Márta rajztanárnő a kitalálója és szervezője.

Nagy örömmre a tanárnő nekem is szólt, hogy legyek a tábor résztvevője. A tábornak az az elve, hogy tanár és diák közösen alkotnak egy témára. A rajztanárnő elfoglaltsága miatt én Mezei Erzsébet zentai művésznő diákja voltam ezen a szombati napon.

Az egész tábor a grafikának szentelték. Először a Képzőművészeti Akadémia tanárai tartottak előadást a művészeti ágról, azután más tanárok is. Majd megkezdődött az alkotás. Témának a ritmus volt feladva. Erzsébet tanárnővel megbeszéltük, hogy Ikaroszt fogjuk rajzolni, és a szárnyain majd megjelenik a ritmus. Számomra eddig ismeretlen volt a hidegtű nevű technika, amit alkalmaztunk. Alumínium lapba belevéstük a rajzot, utána a nyomtatás következett. Izgalmas pillanat volt, amikor a nyomtatóból kijött a lemez és a nyomtatvány. Úgy éreztem, nagyon jól sikerült a munkám.

Tartalmas és tanulságos napot töltöttem el aznap az iskolában. Remélem, jövőre is része lehetek a tábornak.

Bogdán Árpád, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Szabadkai rajzok sikere Finnországban

A finnországi Hyvinkaa városkában 16. alkalommal meghirdetett nemzetközi triennálén sikeresen szerepeltek a szabadkai gyerekek. Az „Együtt” elnevezésű rajzpályázatra a világ 66 országából összesen 6800 alkotás érkezett. A zsűri ebből 670-et egyenrangú díjban részesített, mindenki oklevelet kapott. Érdekes, hogy Szebiából egyedül a szabadkai gyerekek kerültek a díjazottak listájára. Ők pedig a következők: **Horvát Brigitta, Bencun Luna és Aleksa Erdeg** (EmArt Műhely), valamint **Szakáll Edina** (J. J. Zmaj iskola).

Szakáll Edina munkája

GME

Egy megszéledítés története

Az udvaron bicikliztem, amikor egy fekete-fehér kiscica bújtt be a kapu alatt.

Amikor megláttuk egymást, én mindjárt megálltam, a macska pedig felmászott a fára. A kutya észrevette, nagyon ugatott.

– Anya, gyere! – kiabáltam.

– Mi történt? – kérdezte.

– Egy kiscica van a fán! – mondtam.

– Micsoda? Hogy került oda?

– Nem tudom.

Nem mertünk a fához közelebb menni, nehogy magasabbra menjen. Bementünk a konyhába, és onnan figyeltük, de meg sem mozdult. Egy tálnban óvatosan tejet vittem ki, és megint vártunk. Szomjas lehetett, mert lejött a fáról, és a tálhoz ment inni!

– Sikerült! – örültem, de csak halkan.

Anyukám kiment és megfogta a kismacskát.

Nem próbált szökni, de meg volt rémülve.

– Megtarthatom? – kérdeztem.

– Igen, de csak azért, mert sajnálom kitenni az utcára – válaszolta anyukám.

Azután kis pattogós labdákat gurítottam neki, ő szívesen játszott. Végre sikerült nekem is megsimogatnom. Kellett pár nap, mire megszokta a környezetet.

Később bevallottam a szüleimnek, hogy Cirmi cica a kapu alatt bújtt be, és miattam szökött a fára.

Püspök Viktor, 5. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Kedvenc állatom

Az én kedvenc állatom a macska. A neve Kiara. Már 5 hónapos.

Azért szeretem annyira, mert sokat játszunk együtt. Van neki 3 testvére, sajnos nem tudtuk mind megszerezni, mert anyu nem engedte. Végül két cicát kértünk, hogy nekem is és a testvéremnek is legyen. Kiara vörös színű, a testvére, Kandúr szürke és fekete csíkos. Amikor elkaptuk, 2-3 hónaposak voltak, én nagyon örültem. Csináltunk nekik egy kis helyet, ahol tudnak aludni. Esténként sajnos be kellett zárni őket, mert nem szokták még meg új otthonukat, és elmentek volna. Később már éjszakánként is kint voltak. Sajnos, amikor megkezdődött az iskola, már nem tudtam annyit foglalkozni a macskákkal, de azért a házi feladat után most is kimegyek velük játszani. Később egy kisebb cicát találtunk. Tőle eleinte idegenkedtek, de később megkedvelték őt is.

Remélem, mindig ilyen jó, hűséges cicáim lesznek.

Fülöp Agapé, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A 471. számú jurta lakója voltam

Reggel arra ébredtem a jurtában, hogy a madarak vígan csiripelnek, és hogy a bárány megnyalja a fülem.

Kimentem a rétre, ahol a lovak legelésztek, a távolban látszottak a vadlovak is. Felkeltek a többiek, és megbeszéltük, hogy elmegyünk ötven gyűjtögetni gombát, bogyókat. A férfiak elindultak halászni és vadászni. A gyerekek otthon maradtak a többiekkel. Ebédre ízes leves lesz. A gyerekeket elküldtük fát szedni a közeli erdőbe. Ettünk, majd lepihentünk. Később a fiúk és a férfiak elmentek vadászni, lőttek egy nagy szarvast és egy nyulat. Mire hazaért mindenki, késő este lett. Lefekszünk aludni a jurta meleg fekhelyein, és hallgatjuk a táltos csendes énekét.

Csoma Laura, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Jancsi és Juliska

Ma színházba voltunk. A gyülekező az iskola előtt volt. Amikor odaértünk, nagyon izgatott voltam. Elsötétült minden és kezdődött az előadás. Jancsi, Juliska és a szüleik szerepeltek az előadásban. Az apukájuk éjjel-nappal dolgozott, de semmit sem ért. Az anyuka pedig éjjel-nappal az erdőben járt. Egy nap, amikor az anyuka az erdőben volt, egy boszorka megátkozta. Emiatt kétszer elküldte a gyerekeket az erdőbe. Először haza jutottak, de másodszor nem. Találtak egy mézeskalács házat. Ott sokáig kínozták őket a boszorka, de megsütötték. Nagyon tetszett.

Varga Polyák Ákos, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

István király (Saját mesém)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, egy királyné és három királyfi.

A királynak kicsi, de szép országa volt. Mivel a királyfiak ikertestvérek voltak, nehezen tudták eldönteni, hogy kié legyen az ország. Sokat tanakodott a király, mire erre az ötletre jutott:

– János lesz az új király, mert ő hét perccel előbb született, mint Ferenc és István.

Meg is tartották a koronázási ceremóniát. János királynak nagy hatalma lett az ország felett, de nem jó király volt. Sok pénzt vett el az emberektől és küldte börtönbe őket. Így ment ez három évig. A király ezt megalégte és Ferenc lett az új király. Ferenc jó király volt, de talán túl jó. Bármilyen bárkitől lophatott, de Ferencet senki és semmi nem érdekelte. Újabb három év telt el, és az öreg király Ferencre is ráunt. De, kire cserélje le? Istvánra nem akarta, mert félt, hogy ő is olyan lesz, mint a testvérei. Hosszas gondolkodás után úgy döntött, hogy aki előbb megbirkózik az óriással, a boszorkánnyal és az ördöggel, majd egy évig koldusként éli az életét, pénz nélkül, az lesz az új király. Először János próbálkozott, de az ördöggel elvesztette a harcot. Ferenc pedig a koldus életet nem bírta ki. Utoljára István próbálkozott. Ő az ereje helyett az eszét használta fel a harcban.

A győzelem mellett a kilométereket lépő csizmát, a fénysebességgel száguldó seprűt és a kifogyhatatlan pénzeszsákot is megszerezte. Ezekkel a koldusélet sem volt nehéz.

István visszatért az apjához és boldog királyként élt, amíg meg nem halt. Itt a vége, fuss el véle!

Dobai Melánia, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A padtárs

*Velem egy padban ül Dávid,
magyarórán mindent előre tud.*

*Dávid ügyes és laza,
jár is a szája néha!*

*De ha hallgat, nagy a baja,
uzsonnáját otthon hagyta.*

*Kicsi fején nagy a sapka,
abban van a barna haja.*

Tudását is abban tartja.

*Vicces ez a sapka rajta,
tornaórán el is hagyja,
mikor füle a „szaladást” meghallja.*

Figyelünk is sokat mi ketten.

Jó, hogy itt ül mellettem,

legjobb barátomnak tekintem.

**Boldizsár Flórián, 6. osztály,
Sever Đurkić iskola, Óbecse**

Cifra palota

Szomorú Lára, 2. osztály, Vuk Karadžić iskola, Kanak/Konak

A legszebb élmény

Az idei nyaram igazán élménydús volt.

Családommal ellátogattunk a mórashalmi élményfürdőbe. Eljött vendégségbe hozzám németországi barátom, Martin. Számomra a legnagyobb élmény mégis a montenegrói nyaralás volt. Az indulás napján nem fértem a bőrömbbe. Izgatottan készülődtem. Segítettem bepakolni az utazótáskákba. Végre este lett, és elérkezett az indulás időpontja. Nagy kihívás volt számomra az utazás is, mert először utaztam ilyen hosszán. Megérkezésünk után elfoglaltuk szálláshelyünket, majd irány a tengerpart. Lepakoltuk a strandoláshoz szükséges dolgokat, és már rohantam is a vízbe. Alig tettem pár lépést, amikor a közelben pancsoló kisgyerek lecsapott. A hideg víztől megdermedtem, a só pedig iszonyúan csípte a szememet. Gyorsan hozzászoktam az ismeretlen érzéshez, és nem törődve semmivel belevettem magam a vízbe. Sokat fürödtem, játszottam, búvárkodtam. Megismertem a tengerfenék élővilágát. Találtam tengerisünt, csillagot, szebbnél szebb kagylókat. Megtanultam lebegni a vízen, és legnagyobb örömömre elsajátítottam az úszás tudományát is. Mindez mellett sokat sétáltunk.

Sajnos, egyszer minden véget ér. Sok-sok emlékekkel, örökös élménnyel a szívemben tértem haza.

Nagyidei Márk, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Évszakok

Ősz

Itt az ősz.

Erre szalad a sok őz.

Tél

Jön a tél,

elbújik a légy.

Tavaszi

Kinyílnak a virágok,
előbújnak az állatok.

Nyár

Fürdenek az emberek,
fagyiznak a gyerekek.

Jankovity Maja, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

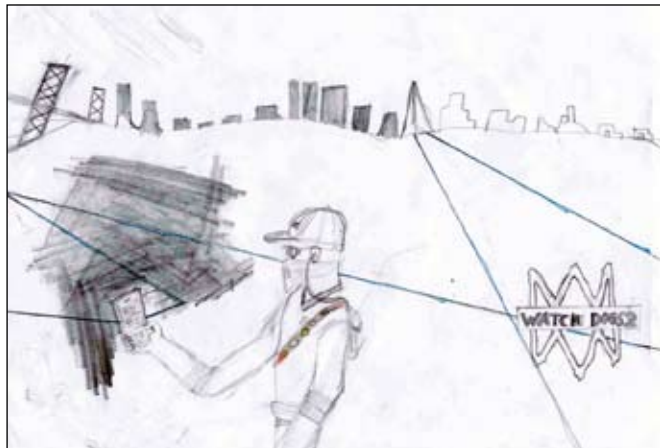
Horgászni voltam

A papával majdnem minden nap megyünk horgászni.

A kert végén pecázunk mindig, mert ott van egy kanális. A papa megtanította, hogyan kell rászerezni a buktatót és a horgot a pecabotra. Nekem is van saját botom, amit egy bambuszból csináltunk. Úgy gondoltam, az szerencsét hoz. Igazam is volt, mivel sok törpeharcsát fogtam és egy babuskát (ezüstkárászt) is, ami körülbelül akkora volt, mint a tenyerem. Amint kifogtuk a halakat, meg is tisztítottuk, utána betettük a hűtőbe.

Remélem, még sok halat fogok a papával.

Buják Rowenna, 4. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Kedvenc játékom

Jovan Trkulja, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Megértettem az állatok nyelvét

Egy szép napos délután apával horgászni indultunk a Begára.

Az út mellett egy idős ember gyalogolt. Látszott rajta, hogy nagyon fáradt. Lassítottunk és beszállt az autóbába. Amikor kiszállt, kacsintott és azt mondta, jöttet helyébe jót várj!

Megérkeztünk a horgászhelyünkre. A megszokott madárcsicsergés helyett, beszélgetésre lettem figyelmes:

– Ki beszélget itt? – tündötem magamban.

Fölpillantottam, két szürke gém tanyázott a fán. A madarak arról beszélgettek, hogy mennyi csuka, piros szárnyú keszeg és ponty úszkál a fűzfá vízbenyúló ágai alatt. Nekem sem kellett több. A horgászbotjaim át-helyeztem az említett helyre. Rövid időn belül egy szép nagy ponty akadt a horogra. Kivettem a vízből a halat. Nagy csodálkozásomra az is megszólalt. Arra kért, engedjem vissza.

Megcsodáltam és szomorú szívvel visszaengedtem.

Különös horgászat volt. Eddig nem is meséltem el senkinek, de most elmondtam mindenkinek.

Juhász Attila, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Téli ünnepek

A november a tél közelségét jelzi, ami számomra nagy öröm.

A november gyorsan elmúlik, és következik a legszebb hónap, a december. Számomra ez a hónap valami megmagyarázhatatlan varázssal bír.

Amíg kicsi voltam, vagy talán még nem is olyan régen, hittem a Mikulásban, Lucában, Jézuskában, Télapóban. Most, hogy már mindent tudok, de valahogy nem akarom elfogadni az igazságot, szeretem magam átadni a december varázsának. Azt kívánom, ez az érzés sose múljon el. Ahogy hidegszik az idő, ahogy rövidülnek a nappalok, előkerülnek a sapkák, kesztyűk, vastag kabátok, csizmák. Engem ez csöppet sem zavar, inkább szeretem a ködös reggeleket, zúzmárás fákat, mert ezek mind a december hírnökei. A Mikulás számomra nem valós már, de én igenis várom azt az izgalmat, vajon mi kerül a csizmába, vagy Luca néni mit tesz az ablakomba. Mert a mi családjunkban még megtartjuk a hagyományokat. A tél illata, a karácsony ünnepe nekem még mindig nagy izgalom. Az ünnep a szeretet ünnepe, amikor a lakásban gyönyörűen feldíszítjük a fenyőfát színes gömbökkel, szalancukkorral, ezt mind nagy örömmel várom. Amikor a lakást bejárja a fahéj illata, a sütemények készítése – mind hozzátartozik az ünnephez. Azt szeretem még, ha szentestén esik a hó, és mi a hóesésben megyünk az éjféli misére ünnepelni Jézus születésének napját.

Ez a sok ünnep a szilveszterezéssel zárul, amikor nagy bulit csap család apraja-nagyja, és újult erővel vágunk neki az új esztendőnek.

Báló Bianka, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Csobánkán jártam

Volt egyszer, hogy édes gazdámmal kirándulni mentünk. Az ok pedig az volt, hogy én már rég jártam azon a helyen, ahol születtem. A gazdám is érezte, hogy nem tesz jót nekem a bentlét.

Nagyon örültem, hogy újra láthatom szülővárosom, azt a helyet, ahol még kölyökkutya koromban játszottam. Láttam a fát, ahol oly sokszor szalagáltam. A vízcsapot, amiből annyit vártam, hogy kicseppenjen a víz-csepp... Ám sajnos ekkor a dolgok rosszra fordultak.

Egy nagy csapat ember üldözte a környék embereit, akik tüntettek. A gazdám és én elbújtunk egy pincében. Gondolom, ő is megrémült a dörrenésektől. Itt bujkáltunk vagy másfél órát, mire a gazdám egyszer csak elkezdett sírni. Én tudtam, hogy baj lesz ebből, mert az emberek házról házra jártak, és keresték a bujkálókat. Így hát bátor és hű társként elkezdtem eszeveszettül ugatni, és kiszaladtam a pincéből. Elkaptam egy fegyveres lábát, ő pedig rám lőtt. Elkezdtem futni, vagyis inkább bicegni, ők pedig rohantak utánam. Kissé kuncogtam is magamban, hiszen én csak egy kutya vagyok, ennek ellenére üldöztek vagy ötvenen... Elképzeltém, ahogy kiabálják: „Teljes harci készséggel! Mindenki!!! Szökik egy kutya...!!!”.

Annak azért örülök, hogy a gazdám el tudott menekülni. Sajnos én nem úsztam meg. Meglőtték a lábam, a hátam, és a fejem is súrolta egy golyó. Ebben a pillanatban összerogytam, és megtaláltam az örök nyugalmam. Még ma is figyelemmel kísérem az Ancsa házaspár életét, és minden áldott este én őrzöm szent álmaikat.

Mári Alexandar, 8. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Stephen Hawking világhírű fizikus szerint **Smár csak 600 éve maradt az emberiségnek** korunk két legnagyobb problémája: a robbanásszerűen növekvő népesség és az emberiség csillapíthatatlan energiaéhsége miatt. Amennyiben ezen a két tényezőn nem tudunk változtatni, az emberiségnek vége, és a tudós szerint 600 éven belül egy tűzgolyóvá változtatjuk a Földet, amitől az lakhatatlanná válik.

Hawking úgy véli, egyedül úgy maradhatunk fenn, ha elhagyjuk a planetát, és egy másik otthont keresünk magunknak. Nem is kellene messzire menni, a legközelebbi csillagrendszer, a 4,37 fényévre található Alfa Centauri pont ideális hely lenne, legalábbis a tudós szerint.

Az Alfa Centauri felderítését Hawking egy nanoméretű űrhajóval szeretné megoldani. Ennek kifejlesztéséhez egy orosz milliárdossal, Jurij Milnerrel közös projektet (Breakthrough Starshot) hívtak életre. Az aprócska szondákat lézerrel gyorsítanák fel a fénysebesség 20 százaléka. Ilyen tempóban az űrhajó egy óra alatt elérné a Marsot, egyetlen hét leforgása alatt elhagyná a legtávolabb járó űreszközt (Voyager-1), és nagyjából 20 év múlva érkezne meg a legközelebbi csillagrendszerbe (ezt a távot a ma rendelkezésre álló technológiával csak 30 ezer év alatt lehetne megtenni).

Hawking reménye nem alaptalan, több csillagász is úgy véli, hogy létezhet bolygó a három csillagból álló rendszer lakhatósági zónájában (vagyis abban a régióban, ahol meg-

JÖVENDŐLÉS

Hatszáz évnnyi élet maradt a Földön

Lehetséges az élet valahol távol?

felelő körülmények vannak a folyékony víz jelenlétéhez), sőt egy új kutatás szerint az sem kizárt, hogy több planéta is rejtőzhet a Naprendszer közelében. Hawking a mesterséges intelligencia fejlődésében is veszélyeket lát. Szerinte a technológia egyszerre lehet hasznos és káros az emberiség számára, hiszen segíthet például a szegénység vagy a betegségek leküzdésében, ugyanakkor el is veheti rengeteg ember megélhetését. (origo.hu)

Az Alfa Centauri rendszer összetevőinek mérete és színe összehasonlítva a Nappal

KÖRNYEZETÜNK

David Attenborough a műanyag ellen

Aműanyagok használatának A visszafogására szólított fel David Attenborough brit természettudós, dokumentumfilmes új televíziós sorozatának, A kék bolygó 2-nek a bemutatásakor.

David Attenborough:
Az albatrosz műanyaggal kénytelen etetni fiókáit

A 16 éve bemutatott A kék bolygó című sorozat folytatása azokat a károkat tárja fel, amelyeket a műanyag használata a tenger élővilágának okoz. A 91 éves természettudós azonnali lépéseket sürgetett, mondván: az emberiség tartja a kezében a bolygó jövőjét.

A közelmúltban végzett vizsgálatok szerint a fogyasztók percnként egymillió műanyagpalackos terméket vásárolnak a világon. A következő húsz évben várhatóan megkétszereződik a műanyaggyártás, 2050-re megkétszereződik. Világszerte több mint nyolcmillió tonna műanyag került az óceánokba évente, és egy minapi tanulmány szerint több milliárd ember iszik műanyagreszecskekkel szennyezett vizet. Sir David Attenborough új hétrészes sorozata bizonyítékokat mutat be arra, hogy a szárazföldön eldobott műanyag több ezer kilométert tesz meg az óceánokon, és hogy az albatrosz műanyaggal kénytelen etetni fiókáit.

A brit természettudós szerint az egyre növekvő hőmérséklet és műanyaghasználat jelenti a legnagyobb veszélyt az óceánok világára. A BBC október végén kezdte sugározni a sorozatot Nagy-Britanniában. (MTI)

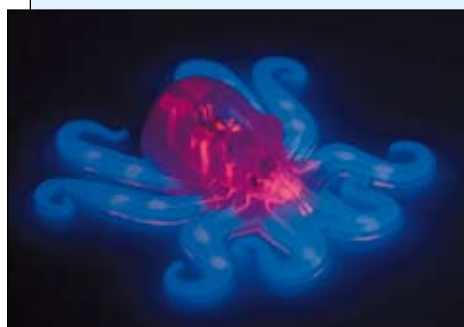
ROBOTIKA

Puha, mégis robot

Az octobotot, a külsejét tekintve is polipra emlékeztető szerkezetet a lábasfejű állatok ihlették. A Harvard Egyetem kutatócsoportjának új robotja valóban nem sokban hasonlít a fémtestű, szögletes „gépemberekre”, ráadásul alig két centiméter hosszú, nyolckarú, előállítása rendkívül olcsó, és puha.

Ahogy a polipoknak nincs csontozatuk (ám rendkívül erősek), az octobotnak sincs szilárd váza, testét puha szilikon alkotja. Az energiaellátását nem elem vagy akkumulátor, hanem a hidrogén-peroxid és egy platinadarab között lejátszódó heves kémiai reakció biztosítja, az így felszabaduló gáz mozgatja a pneumatika elve alapján a poliprobot nyolc hajlékony karját.

A kutatók szerint ezek a puha-, azaz szoftrobotok hasznosabbnak bizonyulhatnak merev testű társaiknál, ha a szerkezeteknek szűk térben kell mozogniuk, vagy ha a kemény felületek sérülést okozhatnak. A távlati tervek szerint a szoftrobotok a jövőben akár apróbb sebészeti beavatkozásokat is elvégezhetnek. Mivel az octobot nagyrészt 3D nyomtatással készül, igen gyorsan és viszonylag olcsón előállítható. A legdrágább alkatrésze a hidrogén-peroxiddal reakcióba lépő aprócska platinadarab. (ng.hu)

A polipok mellett a méhek, a pókok és a denevérek is megihlették a robotokat fejlesztő kutatókat
Fotó: Harvard University

Mit rejtene az óceánok?

A világ óceánjai már most is elképesztően változatos élővilágról híresek, de szakértők becslései szerint még több százezer ismeretlen faj él a sós vizekben. A légköri szén-dioxid-koncentráció emelkedése miatt viszont egyre savasabbak az óceánok.

A kutatók szerint közel 250 ezer olyan állat- vagy növényfajt sikerült azonosítani, amelyek az óceánokban élnek. Ezt a tengeri életformák minden eddiginél alaposabb, tíz évig tartó feltérképezése után publikálták. A jelentésből az is kiderül: becslések szerint 750 ezer körül lehet azon fajok száma, melyeket még nem ismer a tudomány.

A jelenlegi tendenciákat figyelembe véve megjósolható, hogy ezek közül sok kipusztul, még mielőtt az ember megismerhetné őket. A Census of Marine Life nevű nagy összeírás során mintegy 6000 új fajt fedeztek fel, olvasható a Telegraph oldalán, és a kutatók szerint ez csak a jéghegy csúcsa. Bár a munkában 2700-an vettek részt, s több mint 540 expedíciót szerveztek a világ különböző tájain, egy szakértő úgy nyilatkozott: újabb tíz évre lesz majd szükség, hogy a jelenleginél pontosabb becsléseket tehessenek közzé. A kutatómunka eredményeképpen át kell értékelní jó néhány korábbi álláspontot, például ami a tengerfenék élővilágát illeti. Korábban úgy tartották, a hideg víz, az állandó sötétség, valamint az óriási nyomás miatt a tengerfenék szinte élettelen, mint egy sivatag.

Az akár 1,8 kilométeres mélységig lemerészkedő szondák azonban hatalmas meglepetésekkel szolgáltak. A nem éppen ideális viszonyok ellenére itt is számtalan faj él. A tanulmány az emberi hatás súlyosságára is figyelmeztet. A környezetszennyezést, valamint a túlhalasztást nagyon sok tengeri faj (és végső soron maga az ember is) megsínyli. Az Alfred

Wegener Sark- és Tengerkutató Intézet szerint egyre komolyabb gondot jelent az óceánok savassága is: az ipari forradalom kezdete óta átlagosan mintegy 30 százalékkal nőtt a légkör megemelkedett szén-dioxid-koncentrációja miatt. A kutatók sokáig abban reménykedtek, hogy az óceánok hatalmas tárolóként egyszerűen elnyelik a szén-dioxidot, különösebben káros következmények nélkül. A víz azonban feloldja ezt a gázt, amiből így szénsav képződik. A megnövekedett savasság pedig számos tengeri élőlény létét fenyegeti. Főleg a kagylók, csigák, rákok és korallak vannak miatta veszélyben. Ha rövid időn belül nem sikerül kitalálnunk ellene valamit, tömeges kihalási hullámmal kell majd számolni.

Gombászni is lehet, de csak óvatosan!

Az őszi erdő minden évben megismétlődő pazar színjátéka a lombszíneződés, de ezen, és az ugyancsak jellemző szarvasbőgésen kívül még ezernyi említésre méltó érdekesség van.

A tölgyesekben bizonyos években nagyon gyakori az izletes vargánya. Minthogy ez az egyik legkedveltebb gombafaj, amelyet rengetegen gyűjtenek, az utóbbi időben különösen a városok környékén és a felkapott kirándulóhelyeken igen megritkult.

Könnyűfelismerni: kalapjának a színe változó, néha szürkésbarna, máskor meleg gesztenyebarna, a húsa fehér, s ha megtörjük, nem színeződik el. Úgynevezett gyökérkapcsolt gomba, amely a tölgyekhez kötődik. Késő őszi terem. Nagyobb számban az esős években jelenik meg.

Ugyancsak a tölgyfákkal gyökérkapcsolt gomba a tölgyfa-érendinóru. A piros kalapú, nagyon mutatós gomba helyenként és esetenként nagyobb számban fordul elő. A húsa megtörve vörhenyesbarna vagy lilásra színeződik, de

mivel nem mérgező, így ehető gomba. Gombagyűjtés közben gondoljunk a következő évekre is, ezért kíméljük a már elöregedett, fogyasztásra alkalmatlan példányokat, ne rúgjuk fel őket!

Figyelem: gombát sose szedjünk egyedül, csak a gombákat nagyon jól ismerő felnőtt kíséretében! Vannak gombák, melynek már a pusztá érintése is mérgezést okozhat!

Minthogy gombászás közben főleg a talajt, az avart figyeljük, ott rengeteg rovar, csigát és más apró élőlényt is láthatunk.

Gyakori például a levelek között lustán mászó erdei ganéjtűró. Lilás szárnyfedői különösen akkor csillognak szépen, amikor az állat olyan helyre ér, ahol a kora őszi napsugarak aranyos foltot rajzoltak az avarra.

Tudod-e?

Milyen „kincsek” rejtőznek a narancs héjában?

Nos, a gyümölcs héjából sajtolt olaj parfümök, légfrissítők alkotórésze, s ez adja az Earl Grey tea illatát is. A keserű narancsból nyert olajat az aromaterápia a szorongás oldására ajánlja.

Mi mindenre hatásos a citromfű?

A mediterrán eredetű növény illóolajának feszültségoldó és kedélyjavító hatása köztudott, de nyugtalanság, álmatlanság, heves hangulatváltozások és idegi eredetű gyomorpanaszok esetén is ajánlott szer a belőle készült tea.

Mennyi rózsára van szükség egyetlen csepp rózsaoil előállításához?

A tudomány mai állása szerint egyetlen csepp rózsaoilajat harminc rózsaszirmából tudnak előállítani.

Milyen természetes illatosítót használhatunk a lakásban?

A szegfűszeggel teletűzdelt citrom vagy narancs a téli hónapokban üde illattal tölti meg az egész lakást.

Flórián, a kandúr

Szép, szabad az élet a széles Volga folyó partján!

Nézd csak, milyen széles a víz! Alig látni a túlsó partot. Csillog-villog az élő, hömpölygő víz. Ég és föld nézegeti magát a tükrében: a felhők, a mennybolt kékje, a szalonnák, amelyek fűtventve szállnak zátonyról zátonyra, a csapatostól szálló vadludak, récék, a repülőgép, amelyen emberek sietnek dolgukra, a fekete füstcsóvák fehér gőzhajók, az uszályok, a partok, a szivárvány.

Elnézed ezt a hömpölygő tengert, a vándor fellegeket, és úgy tetszik, a partok is vándorolnak, azok is mozognak, mennek valahová, mint köröskörül minden...

Szép és jó az élet a Volga partján!

Ott a víz mellett, a meredek, vízmosta part aljában, kicsi csőszkunyhójában öreg folyamőr éldegél. Ha a folyóról nézed, csak ablakát, ajtaját látod. Ha fentről nézed, a part tetejéről, csak egy szál kémény nyúlik ki a fű közül.

A Volgán éjjel-nappal járnak a hajók, vontatógőzösök szuszognak, pöfögnek, hatalmas uszályokat cipelnek kötélén, mindenféle teherrel megrakodva, vagy hosszú tutajokat vontatnak.

Lassan haladnak felfelé az ár ellen, csapkodják a vizet kerekükkel. Ha almával megrakott hajó jön, akkor édes almaszag terjeng az egész Volga felett. Vagy egyszer csak halszag árasztja el a vidéket: ez annyit jelent, hogy halat szállítanak valahonnan. Jönnek aztán posta- és személyszállító hajók, egy- és kétfedélzetűek. A leggyorsabban járnak a kétfedélzetű gőzösök, amiknek világoskék sáv van a kéményén. Ezek csak a legnagyobb kikötőkben állnak meg, s a nyomukban óriási hullámok támadnak, futnak ki a fűvényes partra.

Az öreg folyamőrnek az a feladata, hogy vörös és fehér jelzőbójákat helyez el a zátonyok, sekély helyek két oldalán. A bója: úszó, fonott kosár, a tetején jelzőlámpa. Mutatja a hajósoknak a helyes utat.

Esténként az öreg kimegy a csónakkal és meggyújtja a bójákon a jelzőlámpákat, reggel pedig eloltja. Szabad idejében meg halászik. Szenvedélyes horgász az öreg.

Egyszer napestig horgászott. Fogott magának egy jó halleveshez való: sügért, durdát, keszeget, s azzal hazament. Kinyitja a kunyhó ajtaját – nini, micsoda meglepetés! Úgy lát-szik, vendége érkezett.

Az asztalon, a kolompérosfazék mellett hóféhér, hosszú szőrű cica üldögél.

Mikor a vendég meglátta a házigazdát, meggömbölyödött a hátát és a fazékhoz dörgölözött. Csupa korom lett a hóféhér oldala!

– Honnan jöttél, hová valósi vagy?

A kandúr csak dorombolt, hunyorgott, s még jobban bekormozta az oldalát a nagy

dörgölőzésben. Különböző színű a két szeme: az egyik égszínkék, a másik élénksárga.

– Nesze, kedves egészségedre – mondta a folyamőr és adott neki egy sügért.

A kandúr a körme közé kapta, egyet mor-dult és felfalta. Aztán megnyalta a szája szélét: jöhet a következő.

Megevett még négy halat. Azután felugrott az öreg mellé a szalmazsákra és elszundított. Elnyújtózott, dorombolt, hol az egyik mancsát nyújtotta ki, hol a másikat, hol az egyiket meresztgette a körmét, hol a másikon.

Úgy megtetszett neki az élet a csőszkunyhóban, hogy egészen ottmaradt.

Az öreg megörült neki. Kettecskén mégis vidámabb az élet! Így hát attól fogva együtt éldegéltek.

Azelőtt nem volt kivel beszélgetnie az öregnek, most a kandúrral beszélgetett. Elnevezte Flóriánnak. Azelőtt nem volt kivel horgász-nia, most a kandúr is kijárt vele a csónakon.

A csónak farában ült, mintha kormányoz-na.

Esténként azt mondja neki az öreg:

– Úgy látom, Flórián, itt az ideje, hogy meggyújtjuk a jelzőlámpákat. Mindjárt besötétedik! És ha nem gyújtjuk meg a lámpákat, zátonyra futnak a hajók.

A kandúr meg mintha értené, mi az, hogy „jelzőlámpát meggyújtani”. Lemegy a partra, beszáll a csónakba és várja az öregot, míg megjön az evezőkkel, meg a petróleummal, amit a lámpásokba töltenek.

Kimennek, meggyújtják a jelzőlámpákat, s eveznek vissza. Horgászni is együtt jártak. Az öreg horgászott, Flórián meg ült mellette. Ha kicsi halat fogott, a kandúr kapta; ha nagy hal került a horogra, az öregnek jutott.

Így volt ez náluk szokásban: együtt dolgoztak, együtt halásztak. Egyszer a parton üldögélt az öreg a macskájával, és horgászott. Egyszer csak nagyot ránt a horgon valami hal. Kihúzza az öreg a vízből, nézi: hát egy mohó kis sügér kapta be a csalétket, akkora, mint a kisujjam, de akkorát rántott, mint egy jókora csuka. Az öreg levette a horogról és a macska felé nyújtotta:

– Nesze, Flóriánom, rágcslálj.

De Flórián nincs sehol. Ejnye, ejnye, hová lett?

Látja az öreg, hogy a kandúr messzire elszaladt a parton, amott fehérlik a tutajon.

„Vajon miért ment oda? – csodálkozott az öreg. – És mit csinálhat? Megyek, megnézem.”

Odamegy: hát a kandúr is horgászásra adta a fejét. Hasal a tutajon és a mancsát belelógatja a vízbe, nem moccan, még a szempillája se rebben. És amikor a kis halak csapatostul előúsznak a tutaj alól, hopp! – utánakap és megkaparintja az egyik halacsát.

Az öreg szemét-száját eltátotta ámulatában.

– No, ilyen ügyes macskát se láttam még! – azt mondja. – Jel van, Micurka, derék halász vagy! No, gyere, fogj nekem egy kecseget hal-levesnek, de minél zsírosabbat!

A kandúr rá se hederített, bekapta a halat, aztán arrébb ment, megint lehasalt a tutajra és halászott tovább.

Attól fogva így halásztak, külön-külön, ki a maga módján: az öreg zsinaggal, horog-gal, a kandúr meg manccsal-karommal.

De a jelzőlámpákat továbbra is együtt gyújtották meg.

Csarusin meséje
Fordította Szöllőssy Klára

Csukás István

Süsü

Részlet

kiscsizma, mi? Még nincs teljesen kész, ide még teszek egy arany fityegőt, ide meg egy ezüst pityegőt! Akkor aztán gyönyörű lesz!

A Pék is beleköttyögött a beszélgetésbe, előhúzott egy mézeskalács huszárt, és megmutatta.

– Láttál már ilyen szépet? Na? Ide teszek még egy kis piros cukrot, ide meg egy kis zöld karamellt... És te milyen ajándékot adsz?

Süsü bánatosan csóválta a fejét, hogy még nem tudja, ő nem tudott erről az egész titokról.

Az Írnok befejezte a beszédet, a nép szétszéledt, Süsü bánatosan ballagott hátra a virágaihoz. Motyogott, meg dünnögött, meg siránkozott.

– Mindenki ad valamit a Kiskirálynak, csak én nem, pedig én is nagyon szeretem! Titokban és nyíltan is! De mit adjak neki? Csizmát? Azt már kap. Mézeshuszárt? Azt is kap. Virágot? Nem jó. Nem elég titkosak, hiszen együtt locsoltuk őket! Akkor hát majd titkos virágot kap! Ez az! Nagyon jó barátom az Öreg Kertész a Tudományok Várában! Majd ő segít! Pss!

A Tudományok Várába épp egy csomó látogató érkezett. Az Öreg Kertész fogadta őket az üvegházban, és mutogatta a csodálatos virágokat.

A látogatók között ott volt a Sárkányfűárus is, mélyen a szemébe húzta a sapkáját, nem akarta, hogy észrevegyék, mivel egyszer már kitiltották innen, mert sárkányfű helyett innen szedett virágot.

Az Öreg Kertész bemutatkozott.

– Üdvözlöm önöket, én vagyok a kertész. Kérem, hogy ne nyúljanak semmihez. Ez egy különleges virágkert. A tudósoknak sikerült megszüntetni az összevissza nővő virágokat. Kiküszöbölték az értéktelen tulajdonságokat, mint például a szín meg az illat. Mindegyikből kivonták az értékeket és egyesítették! Íme, itt láthatók a tudományos virágok, melyek nem szépek, nem illatosak, csak hasznosak!

Süsü pissegett az üvegház mögül! Az Öreg Kertész odanézett, intett, hogy mindjárt jön! Bekapcsolta a magnetofont, amely tovább darálta a tudományos szöveget, és odament Süsühöz.

– Süsü, Süsü, de örülök, hogy látlak! Mi kéne, ha vóna?

Süsü titokzatos képpel pissegett meg sugdosott.

– Pss! A Kiskirályfi születésnapjára kellene egy virág!

Az Öreg Kertész a köténye zsebében kotorászott, virágmagos zacskókat szedett elő.

– Értem! Várj, van itt minden, nézzük csak: házasság! Még korai. Vendégség: nem ez kell! Hajnövesztő – nem, nem. Aha, itt van! Születésnapi bűvös virág! Ez jó lesz!

– Születésnapi bűvös virág? És estére kinő?

Nem vették észre, hogy a Sárkányfűárus lefelkel, hallgatózik a közelben, amikor az Öreg Kertész elmagyarázta, hogy mit kell tenni.

– Itt a mag, ültess el, locsold meg és estére kinő!

A Sárkányfűárus gonoszul vigyorogva elosont, heherészett meg motyorászott: „Bűvös virág! Hehe! Majd meglesem, hova ülteti, és aztán...”

Az Öreg Kertész tovább magyarázott Süsűnek.

– És meg kell tanulnod egy verset! Figyelj! Mikor meglocsoltad, el kell mondanod!

Ha szereted, viszontszeret,

ha mosolyogsz, ő is ám!

Ha bánat ér, megosztozik

szegény szíved bánatán!

Cirógatod, megcirógat,

becézgeted – örül ám!

Szíved vidul, lelked röpül

csodálatos illatán!

Orvosság ez minden bajra,

gondot s a bűt űzi ám!

Szíved, lelked meggyógyítja,

míg merengsz az illatán!

És ha kapzsi és gonosz kéz

bimbót, levélt ráncigál,

megéri és a gonoszon

előbb-utóbb bosszút áll!

Süsü megköszönte a virágmagot, s elbúcsúzott az Öreg Kertésztől.

– Köszönöm! Nekem is lesz ajándékom! Titkos, bűvös virág!

A bűvös virág

Reggel harsonaszóra ébredt a vár népe, álmosan tódult ki mindenki a piacra, dörzsölték a szemüket, kérdezték, hogy mi van, mi van, kíváncsian nézegették az ásitó Írnokot, aki nagy papírt tartott a kezében, s az erkélyről intgetett feléjük.

Süsü a hátsó kertben locsolta a virágait, a harsonaszóra felkapta a fejét, ez meg mi lehet, dünnögte, s a piacra ügetett.

Az Írnok befejezte az ásitóaszt, egyet-kettőt krárogott, majd a papírlapra pislogva így szólt.

– Figyelem! Figyelem! Amint tudjátok, a szokásoknak és a hagyományoknak megfelelően ma tartjuk a Kiskirályfi hetedik születésnapját, mivelhogy éppen mára esik! Ugye mindenki elkészítette titkos ajándékát? Hogy nagyobb legyen a meglepetés, a királyi család tegnap elutazott. És amikor visszajönnek, átadjuk a titkos ajándékot! Pss!

Süsü forgatta a fejét, erősen figyelt, de sajnos nem értett egy szót sem. Suttogva megkérdezte az előtte álló Csizmadiától.

– Titok? Milyen meglepetés? Milyen titok?

– Az ajándék – válaszolt a Csizmadia. – Az a titok! Tudsz titkot tartani? Na, nézz ide! Szép

„Legszentebb dolog a barátság”

Figyelemreméltó az a kettőség, amellyel Csukás István híres meséjében találkozunk: a csupán hasznos hajtó tudományos virág mellett ott van a törődést igénylő bűvös virág is. Előbbi nem szép, nem illatos, nincs színe, csupán hasznos. Milyen borzalmas növény lehet az, amelyből kivonták mindazt, ami a lényegét alkotja. Egy virágnak talán nem éppen az illata és színe az egyik haszna? Ellenben ott a bűvös virág, amely a víz mel-

lett szeretetből hoz virágot. Erre vet szemet a Sárkányfűárus, aki irigységből és számításból próbálja megkaparintani azt a valamit, amit csak a barátságon keresztül lehet valójában elérni.

A Süsü-történeteket bizonyára már ismered, így ez sem lesz igazi újdonság, de talán néha megéri újra elővenni a régi meséket, és újfent elolvasni őket, hiszen lehet, hogy közben más olvasmányok is hozzátesznek az élmény-

hez (ha a kis herceget olvastad, máris tudod, mire utalok). A Süsü és maguk a Süsü-mesék sem a hasznosság elvét vallják, sokkal inkább erkölcsi eszményekhez ragaszkodnak. Olyanokhoz, mint a barátság, jóság, lovagiasság, becsület. Ezek pedig – remélhetőleg – sosem mennek ki a divatból. Próbálgatod meg ilyen régi vágásúan divatosak maradni: barátokat, legyetek jók és becsületesek!

Herédi Károly

Ki találta fel?

Valami hasznosat feltalálni mindig nagy dolog, mégsem ismerjük minden hasznos találmány feltalálójának a nevét. Például arról sincs fogalmunk, ki alkotta az első kereket. Legfeljebb annyit feltételezhetünk, hogy görgőként először hengeres fatörzseket alkalmaztak, míg az ezekről levágott fakorongokról valakinek eszébe nem jutott a kerék ötlete. A legrégebbi eddig ismert kerékre egyébként egy ötezer éves sumér királysírban bukkantak.

A jóval újabb találmányok ismert feltalálójának nevét is csak kevesen tudják. Azt, hogy a légszivattyút Guericke találta fel 1650-ben, a hangvillát Schore 1711-ben, a gégetükröt Garcia 1855-ben, csak akkor sorolja fel ilyen biztonsággal az ember, ha kikeresi az adatokat. A technikatörténet ugyanis nyilvántartja az ismert feltalálókat. Még azoknak a nevét is feljegyezte, akik valami bolondosat találtak fel.

Maradjunk az egyszerű dolgoknál! Van-e elképzelésed például arról, hogy miért van esernyő? Az esernyő távol-keleti találmány: kínai és indiai uralkodók felett hordozták eredetileg hatalmi jelvényként. Európába egy praktikus gondolkodású angol világutazó hozta be a 18. században. Honfitársai eleinte gúnyolódtak rajta, de aztán – mivel éppen akkortájt jött divatba a kényes-fényes cilinder – hamarosan megkedvel-

Az esernyő is fejlesztés alatt áll...

ték. Méghozzá annyira, hogy a keresetüket féltő londoni bérkocsisok még tüntettek is az új viselet ellen, hiszen akinek esernyője volt, nem ült okvetlenül bérkocsiba, ha eleredt az eső. Az esernyő terjedését nem lehetett megállítani. Hamarosan úri divattá vált egészen Európában. Madame Pompadour XV. Lajos király egyszer nem kevesebb mint száz esernyővel ajándékozta meg egyszerre.

Hány nyelven beszélünk a világon?

A világon több mint tízezer nyelven beszélnek az emberek, legalábbis erre a megállapításra jutottak a brit nyelvészek. Az általuk összeállított lista szerint a beszélt nyelvek száma több mint kétszerese az eddigi feltételezettnek, s a legtöbb nyelvet kevésbé fenyegeti a kihalás veszélye, mint gondolták. A kutatók szerint teljesen alaptalan az a feltevés, hogy a ma beszélt nyelvek egyharmada hamarosan kihalt, de tény, hogy néhány sarkvidéki, Amazonas menti, délnyugat-afrikai és ausztráliai, még mindig gyűjtögető-vadászó életmódot folytató kicsiny nép nyelve mesterséges beavatkozás híján hamarosan eltűnik. A lista szerint a „legnagyobb” nyelvek közé a kínai (1,1 milliárd ember beszéli), az angol (470 millió), a hindi (418 millió) és a spanyol (372 millió)

tartozik. A francia nyelv – amelyet 124 millióan beszélnek – az elterjedtségi lista tizedik helyén áll, ezt rögtön a német követi (121 millió).

A legelterjedtebb nyelv azonban valószínűleg az angol, mert ha összeadják mindazon országok lakóinak a számát, ahol az angol a hivatalos nyelv, akkor kiderül, hogy 1,7 milliárd ember beszéli ezt a nyelvet.

A világ „legkisebb” nyelve viszont a bika, amelyet már csupán egyetlen, 87 éves asszony ismer Kamerun és Nigéria határán. A következő a rangsorban a bishuo, amelyet ugyanazon a vidéken egy apa és fia beszél. Európa legkisebb nyelve a finn nyelvvel rokon luv, amelyet Lettországon alig kétszáz ember használ. Végül Európa legkisebb nemzeti nyelve az izlandi, 200 ezer ember beszéli.

Angolul már tudok, milyen nyelvet tanuljak?

Az Európai Unióban az elmúlt húsz évben húsz százalékkal esett vissza a franciából és németből nyelvvizsgát tevők száma, viszont emelkedett a spanyolul beszélőké. Mit érdemes tanulni, ha az angol már jól megy?

Mivel az angol a germán és az újlatin nyelvcsaládokkal mutat rokonságot, ezért szakértők szerint némi angoltudással az alábbi nyelvekkel viszonylag könnyen boldogulhatunk: afrikaans, holland, francia, spanyol, norvég, portugál, svéd, olasz, eszperanto és fríz.

Az üzleti világban mindig előnyt élvez az, aki ismeri a másik nyelvét, tehát azt biztosan állíthatjuk, hogy nem árt figyelemmel kísérni a világ gazdasági súlypontjainak alakulását. Ha csak ezt vennénk alapul, akkor rögtön a kínai nyelvet javasolnánk, hiszen Kína gazdasági súlya jelenleg elvitathatatlan.

A francia sem rossz választás. A franciát nemcsak Franciaországban és Kanadában beszélik, hanem Belgiumban és Svájcban is, ezenkívül Afrika fele beszéli, és akkor az olyan távoli helyeket még nem is említettük, mint Kambodzsa vagy Vietnam.

Sokan beszélnek a spanyolt. Jelenleg a világ körülbelül húsz országában a spanyol a hivatalos nyelv, és ezek többsége Dél-Amerikában található, de persze maga Spanyolország és Afrika egy kis része is ide tartozik. A nyelvtanárook az újlatin nyelveket előszeretettel sorolják a könnyebben tanulhatók közé.

Ki volt Julianus barát?

Julianus barát domonkos szerzetes volt, aki Gerhardusszal és még néhány szerzetestársával két utazást tett keletre, hogy megkeresse a magyarok őshazáját. A vatikáni levéltárban őrzik mindkét útiról készült feljegyzéseit.

Ő volt tehát a magyarok első őshazakutatója. Útjait az 1200-as években tette, nem is volt eredménytelen. A Volga folyó mellett megtalálta a keleti magyarokat, akiknek értette a nyelvét. Miután tudomást szerzett a készülő tatár hadjáratról, hazatért, hogy figyelmeztessen a veszélyre.

Íme egy részlet feljegyzéseiből: „Pogányok. Istentől semmi fogalmuk sincs, de bálványokat sem imádnak, hanem úgy élnek, mint a vad állatok. Földet nem művelnek, ló-, farkas- és efféle húst esznek, lótejet és vért isznak. Lóban, fegyverben bővelkednek s a hadakozásokban nagyon vitézek.

A tatár nemzet szomszédos velük. Mikor ezek a tatárok hadakoztak velük, nem tudták leverni őket az ütközetben, sőt az első csatában (a magyarok) verték meg azokat.”

Julianus és Gerhardus barát szobra a budapesti Halászbástyánál. Julianus az őshaza felé mutat

Kínát alighanem már a történeti idők kezdetén is nagy lélekszám jellemezte, s ez megalapozta a kínai állam és civilizáció folyamatos fenntartását. A császárság alapító Csin-fejedelemség Kr. e. 3. századi lakosságát mintegy négymillióra becsülik. Az európai időszámítás kezdete táján 50-60 millió lakosra következtethetünk. (A múlt század közepén már több mint 400 millióra becsülték az adózók számát Kínában.) Az emberi munkaerő bőségével a civilizáció számos látványos sikert érhetett el (gát- és csatornaépítés, északon a Nagy Fal stb. építése közmunkával, jóformán kézi erővel). Az emberi munkaerő azonban egyenesen „feleslegessé” tette, visszatartotta, de legalábbis elodázta a technikai haladást ebben a hatalmas országban, melynek termékeivel lépten-nyomon találkozunk az üzletekben.

A társadalom

Kína nagy agrártársadalom, fejlett, de a hagyományos technikákat alkalmazó földműves ország. Így a társadalom tömegét a parasztok képezik. A parasztságot tartotta alapvetőnek már a kínai hagyomány is, hiszen adójától függött az állam, a birodalom léte és jóléte is. Ők voltak a termelés és az adózás alanyai, a közmunkák végzői, őket hívták be katonáskodni. A paraszti „nép” érdekeire hivatkozott minden uralkodó. A gazdaságok önellátók voltak, de a felülről rájuk kényszerített termékcseré és szervezeti keret nélkül menthetetlenül széthullottak volna. A földműveseken és vezetőiken, azaz elvben a földművesek közül kikerült hivatalnokaikon kívül minden más réteget és „foglalkozás” űzőjét feleslegesnek tekintették. Még a kereskedőt is, aki csak ínség vagy más zavar idején tölthetett be közhasznú közvetítő funkciót, akkor is nyerszkedve, élősködve a kiszolgáltatottakon. A falvak népe maga állította elő a számára szükséges kézműves termékeket; kézművesekkel csak az udvar szolgálatában találkozunk, szolgáskorban. S mindazok, akik „új emberek” ebben a hagyományos világban: a tanult „bölcsek”, azaz fővárosról fővárosra járó filozófusok vagy a kardforgató vitézek legfeljebb egy-egy uralkodó segítségével tarthatják fenn magukat.

Földműves nép

A régi Kínában, ahol a parasztok tanyáikon maradtak, míg uruk biztonságban élt hűveivel a városok sáncai mögött, nem lehetett túlságo-

A Yulong folyó

san nagy a különbség a földesúri városok és a fejedelemségek fővárosai között. A földesúri rezidencia, amely magaslaton épült és tornyokkal volt megerősítve, erősített falúnak tűnt, amely az alacsonyabban fekvő külvárosokon uralkodott. A fővárosokat csak a bennük székelő fejedelem őseinek temploma különböztette meg ezektől a városkáktól. A négyzet alakú és fallal bekerített városoknak, amelyek a barbárok rohamának feltartóztatására épültek, alig voltak lakosai. Ezeket azért létesítették, hogy szállásul szolgáljanak a harcosoknak, és szükség esetén menedéket nyújtsanak az egész földműves népnek. A termőföldek a városba is benyúltak, mert ostrom esetén önellátónak kellett lennie, és ahogy a vár lábánál kereskedőnegyed tapadt a falakhoz, ugyanúgy a síkságon épült négy-szögletes városok kapuiból induló utak kereszteződésénél is kereskedők és kézművesek éltek a nekik fenntartott külvárosokban. A földműves és katonai város egyszersmind az árucsere központja is volt. A városokban (az első, melyek megérdemlik ezt a nevet, valószínűleg a császárkor elején keletkeztek) a negyedek falusi eredetűek. A Han-korban (Kr. e. 206–Kr. u. 220) a különböző városrészeket, amelyek a fővárost, Csangant alkották – 160-ról beszélnek –, linek

hívták, ugyanazzal a li írásjeggyel írva, mely mind a mai napig a kb. 500 méternek megfelelő kínai mérföldet, valamint a falvakat és tanyákat is jelöli.

A városok az egész kínai középkorban a közvetkező képet mutatták: vízzel telt árok és egy több ezer méter hosszúságú sánc fogta körül őket. A negyedekben utcácskákat találunk. A negyedek el voltak zárva egymástól éjszakára, s csak hajnalban nyíltak meg, 636 előtt a katonai őrség lovasainak utcáról utcára felharsanó kiáltására, később pedig az utcákon felállított dobok hangjára.

A kínai gondolkodás

Bár a szakkönyvek általában kínai vallásról beszélnek, a hagyományos kínai vallásnak nincs általánosan elfogadott elnevezése. Benne olyan különböző elemek keverednek, fonódnak egymásba, amelyek európai szemmel vallásnak, életfelfogásnak, mély filozófiai fejtegetéseknek is tekinthetők. A Han-kortól kezdve a fiúi tisztelet kultuszát hivatalosan is szorgalmazták, és a gyakorlatban szigorúan megvalósították.

Az erényes ember és a lojális állampolgár első számú kötelessége volt, hogy tiszteletudó fia legyen szüleinek. Innen magyarázható a gyermekáldás, főként a családot alapító és folytató fiú hagyományos tisztelete az ezzel megalapozott több évezredes kínai társadalmi értékrendben. Az apa mindig teljhatalmú ura családjának, teljesen ellenőrizhetetlenül rendelkezhetett mindennel és mindenkivel a házában. Ínséges években, márpedig ilyenek Kínában igen gyakran előfordultak, mindig normálisnak és természetesnek tartották, hogy a fiú eladja gyermekét vagy akár a feleségét, hogy szüleinek táplálékot vehessen. Az első kínai császár írástudó őseiként tisztelhetnénk az előző évszázadok egységtörökvéseinek írásba foglalóit, mindenekelőtt a konfucianizmus és a taoizmus megalkotóit.

A távol-keleti építészeti csodájának részlete

Nehéz gyermekkor és világhírnév

Szeptember vége felé kezdték el vetíteni az Én kicsi pónim animációs filmet Jayson Thiessen rendezésében. Az alkotás egyik fő eleme a zene, így a készítői nagy hangsúlyt fektettek a filmben felcsendülő dalokra is. Az Én kicsi pónimhoz egyebek közt Sia, CL, a DNCE és a Lukas Graham is írt dalt. Ezúttal az utóbbiról szólnak.

Zavarba ejtő lehet a Lukas Grahammal kapcsolatban, hogy valójában együttesnévről van szó. A Lukas Graham tehát egy dán pop-soul együttes, amelynek a frontembere Lukas Forchhammer. Rajta kívül a zenekart Magnus Larsson basszusgitáros és Mark Falgren dobos alkotja, míg Kasper Daugaard billentyűs nemrég kilépett, mert, úgy tudni, nem bírta a folyamatos turnézással járó megpróbáltatásokat. Nem volt ez mindig így, eléggé hirtelen tett világhírnévre szert a Lukas Graham zenekar. Ebben nagy szerepe volt Lukas Forchhammernek, aki a személyes gondolatait, érzéseit fejtette ki, majd pedig énekelte meg a 7 years című dalban, amely egyenesen a toplisták élére lőtte ki az együttest.

Lukas Forchhammer addigi élete nem volt fényes tejföl. 1988. szeptember 18-án született Koppenhágában, pontosabban annak hírhedt negyedében, Freetown Christianiában, amelyet anarchista kommunaként tartanak számon, és ahol a bűnözések, a rendőrséggel való összetűzések szinte mindennaposak. Egyik interjúbán Lukas arról beszélt, hogy ugyan nem volt menő cipője és nem nyaraltak évente, de ez nem jelentett számukra gondot, inkább annak örültek, hogy van hol aludniuk. A *Mama Said* című dal épp erről szól. Lukasnak a szülei nem tudtak fényűző életet biztosítani, de megkapta tőlük azt, ami a legfontosabb: a szeretetet.

Lukas iskolába járt, fiúkorában énekelt és képezte a hangját. Elmondása szerint, ha nem énekelt volna jól, talán kidobták volna az iskolából. Közben megragadott minden alkalmat, hogy feltűnjön. Gyermekként szerepelt a *Krummerne* című családi sorozatban, a későbbiekben pedig a hangját több animációs alkotás dán verziójához adta, például a *Toy Story 2.* és 3. részéhez. Lukast mindinkább a zene érdekelte, kiváltképp a rap. Tizenkét évesen már rapszövegeket írt, dalokat pedig húszéves korában.

Igaz, hogy apja ír származása miatt nagy hatást tett rá az ír népzene, de ugyanakkor felnézett a N.W.A-ra, Eminemre, Jay Z-re, Snoop Dogg-ra, Dr. Dre 2001 című albuma pedig megváltoztatta a világnézetét.

Középiskolai társaival együttest alapított, felvették a Lukas Graham nevet, 2011-ben pedig komolyra vették a működésüket. Első házi készítésű felvételeiket videómegosztókra töltötték fel, 2012-ben pedig kiadták a zenekar nevével ellátott debütáló albumukat. A lemez sikeres lett Dániában, kiváltképp az *Ordinary Things*, a *Drunk in the Morning* és a *Criminal Mind* című dalok emelkedtek ki, valamint

a külön megjelent *Better Than Yourself*. A siker után az album egyes dalait másodszer is kiadták. Ekkor már egész Európában kezdték megismerni az együttest. Időközben Lukas jogi tanulmányokat is folytatott, de végül maradt a zenénél.

A második album *Blue Album* címmel 2015-ben jelent meg, ezen található a már említett *Mama Said*, a világhírnevet viszont a 7 years hozta meg a számukra, amellyel szinte berobantak a világzenei piacra. A 7 years az énekes édesapjához való kötődéséről szól. Lukas 2012-ben veszítette el az apját, 61 éves korában szívroham végzett vele. A dal kapcsán Lukas gyakran hangoztatta, hogy tökéletes apja volt, nagyon szerette és szeretne olyan lenni, mint ő. Ezt már is gyakorolhatja, hiszen tavaly Lukas is apa lett. Nemsokkal ezután, az év elején, az együttes első világ körüli turnéjára indult, amely során Magyarországon is fellép.

Lukast sokan azért szeretik, mert a dalaiban őszintén szól. Nem annyira a szerelemről énekel, inkább a börtönben ülő ismerőseiről. Nem egy tipikus férfiideál, mégis nagyon szimpatikus és magával ragadó. Habár mostanra a zenész kilépett a szegénységből, úgy tudni, nem szakadt el a gyökereitől, Christianától egy saroknyira vett magának lakást.

Sorozat készülhet a Szerelmes hangjegyekből

Úgy tudni, hogy a Disney sorozatot készítené korábbi népszerű tévéfilmjei, a Szerelmes hangjegyek, illetve a High School Musical alapján. A tervek szerint a sorozat leghamarabb 2019-ben kerülne képernyőre. A High School Musicalt zenés tévéfilm-trilógiaként képzelték el, első része 2006-ban, a második 2007-ben, a harmadik 2008-ban jelent meg, rendezője Kenny Ortega. Tavaly a főszereplők, Vanessa Hudgens, Ashley Tisdale, Lucas Grabeel, Corbin Bleu és Monique Coleman, azaz a High School Musical sztárjai együtt ünnepelték meg a film premierjének tizedik évfordulóját, Zac Efron pedig videóüzenetben csatlakozott hozzájuk. Érdekes, hogy azóta megjelent egy hamisnak vélt rajongói előzetes is, amely szerint készül a negyedik rész. Állítólag a film épp a 10 év történeteiről szólna: megtudhatnánk, mi történt a szereplőkkel az elmúlt évtizedben. Más hírek szerint valóban tervbe vették a negyedik rész készítését.

Visszatér Michael Bublé

Egy évvel ezelőtt Michael Bublé bejelentette, hogy egy időre visszavonul. Az énekes nyilvánosságra hozta az okot is, miszerint egy rutinvizsgálat során az akkor hároméves fiánál, Noahnál daganatot fedeztek fel az orvosok. Kiderült az is, hogy eléggé súlyos az állapota, így a kislányt négy hónapig kemoterápiás kezelésre vitték. Úgy tudni, hogy a kezelés sikerrel járt, így Michael Bublé úgy döntött, visszatér az énekléshez. Üzenetet küldött a rajongóinak, megköszönte a türelmüket, szeretetüket, támogatásuk, és azt is írta, hogy már várja a legközelebbi koncerteket. Michael Bublé első lemeze BaBalu címmel 2001-ben jelent meg, az énekes azóta megállás nélkül dolgozott. Az elmúlt években sokoldalú zenei tevékenységet fejtett ki és filmekben is szerepelt. Legutóbbi, kilencedik albumát Nobody but Me címmel tavaly adta ki.

J.Lo újdonsága

Jennifer Lopez nemrég újabb spanyol nyelvű dallal rukkolt ki, amelynek címe Amor, Amor, Amor. A dal Wisin reggaeton előadó közreműködésével jött létre és klip is párosult hozzá. A videót Jessy Terrero rendezte, akivel J.Lo korábban is együtt dolgozott. Egyébként Manhattanben forgatták és a World of Dance műsor több táncosa is feltűnik benne. Jennifer Lopez jelenleg második tisztán spanyol nyelvű albumán dolgozik, amelyet Por Primera Vez címen ad majd ki. Erről elsőként a Gente de Zona kubai reggaeton együttesel készített Ni Tú Ni Yo című dalt mutatta be, az Amor, Amor, Amor pedig a második kedvcsináló dal. Közben Jennifer Lopez a színészetet sem hanyagolja el. Vanessa Hudgens mellett a Second Act című romantikus vígjátékban láthatjuk, remélhetőleg hamarosan. A filmet Peter Segal rendezte, aki korábban egyebek közt a Bölcsek kövére második részét és az 50 első randit is rendezte.

Queen + Adam Lambert

Fergeteges koncertet adott és csaknem színházi show-t mutatott be nemrég a Queen és Adam Lambert Budapesten. A számos elemmel tarkított látványos fellépés során Adam Lambert magas sarkúban biciklizett, robotfejen ült és több ízben is átöltözött. A műsor megközelítőleg két és fél óráig tartott, ez alatt az idő alatt pedig csaknem harminc slágert játszottak, köztük Adam Lambert Whataya Want From Me című dalát is. A koncert egyik nagy momentumja volt, amikor Brian May arra buzdította a közönséget, hogy énekeljék el együtt a Tavaszi szél vizet áraszt népdalt. Ennek főleg azért van jelentősége, mert 1986-ban Freddie Mercury énekelte a dalt Budapesten a közönség legnagyobb meglepetésére és örömére, ez pedig az egyik legfontosabb rocktörténeti pillanatnak számít. A Queen ismert felállásából mára Brian May és Roger Taylor maradt meg. Freddie Mercury halála után néhány évvel John Deacon kilépett az együttesből, a többiek viszont rátaláltak Adam Lambertre, akinek segítségével tovább éltetik a legendás Queen-dalokat. A koncerten a háromfős együttes három kísézőzenésszel egészült ki.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Csoko-moko”

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok, imádom a csokoládét, minden formában. Nemrégiben a legjobb barátnőm azt tanácsolta, hogy hagyjam abba a csokizást, mert attól kaphatok pattanásokat. Most nem tudom mit tegyek, mert igazából nekem nincsenek is pattanásaim. Mit tegyek, mert imádom a csokit és nem szívesen mondanék le róla!

Válasz:

Kedves Csokiimádó!

Amikor az első mondatodat elolvastam, azt feltételeztem, hogy a problémád a túlsúllyal lesz kapcsolatos. Az igazság az, hogy igen gyakran találkozunk olyan véleményekkel, hogy a csokitól sokan pattanások lesznek. De az is igaz, hogy serdülőkorban igen gyakori jelenség a problémátikus, vagyis zsíros, mitesszerez, pattanásos arc, ami többnyire a hormonális egyensúly hiányából ered. Az izgalmak, a stressz, a felborult lelki egyensúly is serkenti a faggyú termelését és bőrproblémákat idéz elő lányoknál, fiúknál egyaránt, de a felnőtteknél is. Az is benne van a játékban, hogy nem általánosítható a csokiprobléma, mert a szervezettől és a test anyagcseréjétől, metabolizmusától függ. Ugyanakkor a csoki fogyasztásakor a szervezetben ún. „boldogsághormon” szabadul fel és egy kis csoki evése után sokkal jobban érezzük magunkat, vidámabbak vagyunk, mosolygósabbak leszünk. De mindenben, a csokizásban is fontos a mértékletesség és a minőség. A szakemberek szerint különösen a fekete, keserű csoki hathat jótékonyan. Ezért, ha mértékkel eszel csokit, a bőrödnek nem fog ártani és boldogabb is leszel. Ha viszont megjelennék a pattanások vagy a mitesszerek, akkor legjobb kozmetikushoz fordulni tanácsért. Semmi esetre se „kézműveskedjél” önmagadon. A szakember tanácsot adhat, megmondja, mivel kezelheted a bőrödöt. Szóval, csokizás mértékkel!

Jelige: „Bambi”

Kedves Bizalmas sorok!

Én nyolcadikos lány vagyok, és tanácsot szeretnék kérni, mitévő legyek a szerelmi életemmel. Volt egy kapcsolatom egy fiúval, aki egyidős velem, de már középiskolás. Tíz napig jártunk, amikor üzenetben megírta, hogy nem akar velem tovább járni! Mái nem jöttem rá, hogy miért történt, mi volt az oka? Egyszer összefutottunk, megállítottam és addig nem eresztettem el, míg meg nem hallgatott és oda nem adtam neki a leveletem, amit megírtam neki, mert nem akart velem beszélni! Ott a helyszínen beleolvastam, és a barátai előtt összeszaggattam és a földre dobta. Elsírtam magam és elszaladtam. Magamat hibáztattam az egészért, mert amíg jártunk, sokat hívogattam telefonon. Volt, hogy anyukája vette fel a telefont és mondta, hogy ne hívogassam a fiát. Azóta is csak sírok. Nem tudom, van-e esély arra, hogy kibéküljünk?

Válasz:

Kedves Bambi!

Úgy látom, ez a vonat már elment! Még egy kicsit szomorkodjál, majd a fiút raktározd el a rossz, fájdalmas emlékeid közé, mert csak ezt teheted. Ne is reménykedj a kibékülésben, de ne is akarj egy ilyen fiúval békülni!!!

Nagyon gyorsan ejtett téged. Sajnos, a tíz nap alatt rájött, hogy te nem az a lány vagy, akit elképzelt. Az állandó telefonálgatás, a nyomás csak megsürgette a szakítást. Azért sem kell pontot tenni a történetre, mert nagyon csúnyán viselkedett veled a barátai előtt. Megalázó helyzetbe kerültél. Könyveld el magadnak, hogy a szakítás VÉGLEGES. Lapozz egyet, és lépjél tovább! Barátkozz az iskolatársaidal, és nagyon gyorsan kiderül majd, hogy a környezetedben nem egy fiú van, akinek tetszel, és akad közöttük olyan is, aki megdobogtatja majd a szívedet. Ami fontos, hogy levonjad a tanúságot, hogy bármennyire fontos is számodra valaki, nem szabad túlzásba vinni a telefonokat, sms-eket, Facebook-postokat, lájkolást stb. Mindig arra gondolj, hogy mi és mennyi az, ami neked is jólesik. Annyit adjál a másik félnek is.

Jelige: „November”

Kedves Bizi!

Segíts, mert nem tudom, mit tegyek! Hogy miben?! Hát a szerelemben, a fiúkkal kapcsolatosan! Miért? Azért, mert van egy fiú, aki a legszebb srác a környéken. Tavaly padtársak voltunk, mert az oszi szerint így jobban odafigyelünk az órákon. Jó kis csapat voltunk. Nagyon jól megértettük egymást egészen addig, amíg a barátnőim rá nem beszéltek arra, hogy írjunk neki egy szerelmes levelet. Ezt az én nevemben tettük. Sajnos nagyon csúnyán válaszolt, és hónapokon keresztül egy szót se szólt hozzám. Most már újra köszön, sokszor néz a nagyszünetekben. Ha egyedül vagyok valahol, odajön, próbál beszélgetni velem. Én még mindig haragszom rá, amiért akkor olyan csúnyán válaszolt és viselkedett velem. De! És most jön az igazi gondom! A fiú mindennek ellenére nagyon tetszik! Most nem tudom, hogyan is viselkedjek vele! Kérlek, segíts! Adjál tanácsot!

Válasz:

Sajnos úgy hozta neked az élet, hogy korán megtapasztalhattad, milyen az, amikor valamire nem vagyunk felkészülve, ha valami váratlanul ér bennünket. Ez történt a fiúval is, amikor megkapta a leveleket. Ő akkor benned nem a szimpátiáját látta, hanem egy jó barátot, akivel jól érezte magát, jókat beszélgetett, akire számíthatott. Akkor még nem érdekelték a lányok. Ez nem is csoda, mert a fiúk általában egy-két, sőt több évvel később kerülnek a fejlődésük során abba a fázisba, hogy a másik nemből keresik érzelmi párjukat. A lányoknál általában korábban lesz fontos a szerelem, a járás, korábban jelentkezik az igény is. Ezért szoktak általában idősebb fiúkkal járni. Szóval, a levelek bombarobbanás volt, ami szétrobbantotta az addig nagyon is biztonságos és nyugodt kis világát. Nem tudta, mit is kezdjen vele, megijedt, és úgy oldotta meg a számára kellemetlen helyzetet, hogy hátat fordított neked, mert becsaptad. Az azóta eltelt idő alatt volt ideje gondolkodni, meg is ért egy kicsit, megváltozott, lehet, hogy meg is beszélte a dolgot valakivel, és rájött, hogy valójában azért értették meg olyan jól egymást, mert már akkor tetszett neki, csak még maga sem tudta ezt. Ez rád is ugyanúgy vonatkozik. Nagy a valószínűsége annak, hogy most már mást is lát benned, nem csak jó barátot, akivel jól érezte magát. Hogy igazából így van-e, csak az idő és a fiú mondhatja meg! Ha nem viselkedsz sértődötten, haragosan vele, hanem vállalod a közeledését és továbbra is „normálisan” beszélgetsz vele, mint régen, valószínűleg előbb fény derül erre. Ami a békülést illeti, ő már megtette az első lépést. A következő tőled függ! De azért legyél óvatos! Várd ki, hogy meglássad, mit hoz a közeljövő, hogy elmondhatod-e neki, mit is érzel iránta. Legyél vele kedves, beszélgetésre, barátkozásra nyitott. Emlékezz vissza, mi mindent csináltatok együtt, amikor olyan jól éreztétek magatokat egymás társaságában. A barátnőiddel pedig egy kicsit legyél óvatosabb! Nem kell éppen minden érzelmünket és titkunkat megosztani velük.

Pofonegyszerű dolgok, melyeket nehéz megmagyarázni

Egy meg egy az kettő, a jobb és a bal egyértelmű, a bicikli működésénél pedig nincs egyszerűbb. De valóban így van?

1. Háromszáz oldalas az „1+1=2” bizonyítása

Az „egy meg egy” alighanem a legelső számtani törvényszerűség, amivel találkozhat. Az összeadás és a kivonás a létező legegyszerűbb művelet, hiszen, ha egy almád volt, és valakitől kapsz még egyet, akkor már kettő lesz. Amikor pedig az illető visszaveszi, megmarad egy. A számok nyelvén azonban korántsem ennyire magától értetődő ugyan-ez, mivel az „1+1=2” tételt több mint 300 oldalas leírással sikerült csak bebizonyítani, ráadásul a XX. században. Ha nem hiszed, nézz utána! A kulcsszavak: Bertrand Russell, Principia Mathematica.

2. A „the” névelő használata az angolban

Akármilyen szinten vagy angolból, egészen biztos, hogy a „the” szóval találkozol a leggyakrabban. Mégis ez az, aminél a használatát a legnehezebb elmagyarázni a más anyanyelvűeknek. Vajon miért mondják az angolok, hogy „szeretem a balettet”, de ha például a kábeltelevízióról van szó, akkor az elé már nem szokás névelőt tenni? Nos, ezen még a nyelvészek is vitatkoznak, ám jó hír, hogy egy idő után ösztönösen tudni fogod, hogyan helyes.

3. A bicikli működése

A kerékpár immáron több mint száz éve az ember hű társa az utakon és a sportban. Ám a szakértők tulajdonképpen már a bicikli feltalálása óta vitatkoznak a pontos működési mechanizmuson. Hiába írunk 2017-et, eddig még egyetlen elméletet sem bizonyítottak. Főleg a bringa egysüllyal való kapcsolata rejtélyes.

4. Milyen hosszú a cérna?

Ha valaki a kezébe nyom egy darab cértát, és megkérdezi, milyen hosszú, talán azt hiszed, a válaszhoz elegendő a pontos szemérmérték vagy egy vonalzó. Ám mi van akkor, ha az illető pontosan akarná tudni a hosszúságot? Nos, Alan Davies humorista a BBC műsorában feltette a kérdést néhány tudósra. Mint kiderült, a válasz attól függ, ki mondja. A matematikusok szerint elméletileg minden cérna végtelen hosszúságú, míg a fizikusok úgy vélik: lehetetlen a mérés, hiszen a szubatomi részecskék egyszerre akár két helyen is lehetnek a szálon belül.

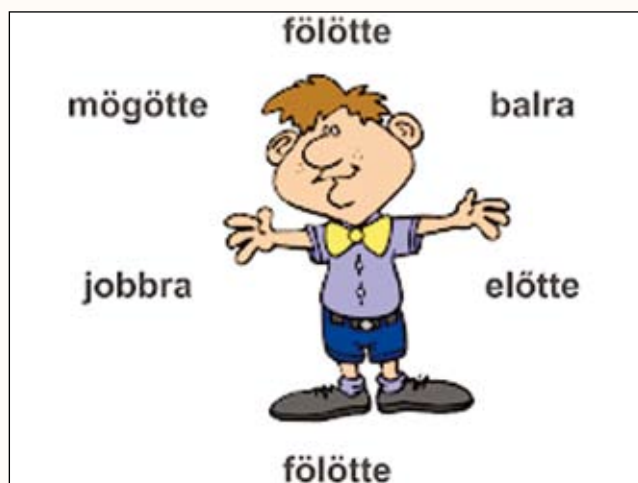
5. Az ásitás titka

Az ásitás az egyik leginkább magától értetődő, mégis legalap-
sabb tanulmányozott emberi cselekvés. A legfrissebb kutatás sze-
rint a célja nem más, mint az agy hőmérsékletének optimalizálása
– pontosabban szükség esetén a hűtés –, ám ez is csupán feltételezés.
Sőt, azt sem tudja senki, miért „fertőző” a jelenség.

Fogadjunk, már e bekezdés címének láttán is kísértést éreztél,
hogy jó nagyot ásis!

6. Jobbra vagy balra?

Mielőtt kinevetnéd a növéredet vagy a barátnődet, amiért a más-
fajta térérzékelése miatt olykor nyomatékosan rá kell szólni, hogy
„nem arra, másik balra!”, jusson eszedbe: ezek a fogalmak relatívak.
Mégis hogyan magyaráznád el őket valakinek, aki nincs tisztában a
konceptióval? És mihez képest van a jobbra meg a balra? Ha veled
szemben áll egy csoportkép, s meg kell mondanod, merre szerepel
rajta egy bizonyos személy, akkor a fotó tájolását nézed, vagy a saját
testedet? Nyugodtan filozofálj még egy sort ezen a kérdésen, Kant
is megtette...

TESZT

Neked való a környezeted?

Igazak rád a következő állítások?

1. A körülöttem élő emberek életmódjával, szokásaival, elvárásaival remekül tudok azonosulni.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

2. A környezetemben lévőekkel többnyire baráti, haveri a kapcsolatom.

A többséggel mindenképpen jó és megértő a viszonyom, ha szükséges, mindig kisegítjük egymást.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

3. Akik körülvesznek, azokkal hasonló az értékrendem. Köztük úgy érzem, nyugodtan lehetek önmagam, nem kell szerepet játszanom.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

4. Kívülállónak érzem magam, kilógok a sorból. Nagyon sokat kellene változnom, hogy olyan legyek, mint a mellettem lévő, de nem tudom, képes lennék-e erre, és egyáltalán akarom-e igazán?

- a) Igen (0 pont)
- b) Nem (2 pont)

Értékelés

0–4 pont:

Kilógsz a sorból. Ha más elvárásokhoz szoktál, de a jelenlegiek szimpatikusabbak, próbálj alkalmazkodni, beilleszkedni. Ha elégedett vagy önmagaddal és nem szeretnél megváltozni, tanácsos lenne társaságot cserélned.

6–8 pont:

A lehető legjobb környezetben vagy. Próbáld ezt megőrizni, hiszen irigylésre méltó a helyzeted. Ilyen körülmények között nemcsak kellemesebb és nyugodtabb az élet, de a célkitűzéseidet is sokkal könnyebb elérni.

A lelki szépség gyakran lekörözi a bájos arcot, a csinos alakot, a szép öltözetet. Egy olyan lányért, akit külseje miatt a társnői lenéznek, versenghetnek a fiúk. Ha egy lánynál ugyanis a külső szépség nem párosul a belső, lelki szépséggel, ha egy nagyon csinos, divatos cuccokat viselő lány gyakran hisztis, durcás és barátságtalan, akkor úgy viszonyulnak hozzá, mint a kirakatbabához. Megnézik, megcsodálják, ám nem igyekeznek közelebb, főleg tartós kapcsolatba kerülni vele. A lelki szépségnek több jellegzetessége van. Mindenekelőtt a jószág és az együttérzés valakivel. Ha segítőkész szándékkal, meleg, barátságos hangon fogadjuk azt, akinek gondja, baja van, ha megpróbáljuk megérteni és átérezni

Lelki szépség

mások problémáit, belső szépségünk nyilvánul meg. A lelki szépség látszik rajtunk. Ezért kell gyakran mosolyogni, kerülni a durcaskodást. Ki lehet próbálni, hogy a mosoly milyen sokat jelent. Odamenni tíz emberhez (tinihez, felnőttözhöz egyaránt), és mosolyogva kérdezni tőlük

valamit. A tízből hatan-heten visszamosolyognak és úgy válaszolnak a feltett kérdésre. Ha a próba előtt nem is volt valami mosolygós kedvünk, érzékelve az eredményt, mi magunk is vidámabbak leszünk. A lelki szépség tehát tanulható, akarattal szebbé tehetjük magunkat.

Nem tudsz aludni?

Íme három dolog, ami segíthet!

Ha esténként nem bírsz elaludni, próbáld ki a következő ételek valamelyikét – könnyebben álomba szenderülsz majd. Fontos, hogy este időben el tudj aludni, mert ha egész éjszaka ébren vagy és forgolódasz az ágyadban, reggel fáradtan ébredsz, és képtelen leszel a nap folyamán koncentrálni. Következik a három legjobb ételismiszer, ami segíthet abban, hogy könnyebben elaludj. Érdemes kipróbálni őket; semmit sem veszíthetsz velük.

1. Méz

A méz nemcsak a torokfájásra remek gyógyír. Az elalvásban is segíthet, ugyanis

csökkenti az agy orexin-szintjét – ez felelős azért, hogy ébren maradj.

2. Kamillatea

Köztudott, hogy a kamilla megnyugtató a testet és a lelket, így ha lefekvés előtt iszol egy csésze meleg teát, könnyebben elalszol majd. Ráadásul, ha mézzel iszod a teát, duplán teszel azért, hogy ne maradj ébren.

3. Aszalt gyümölcsök

Az aszalt gyümölcsök tartalmazzák a melatonin nevű hormont, ami elősegíti az alvást. Egyél egy marékka minden este, és pillanatok alatt álomba szenderülsz.

Mi mindenre van szüksége fogainknak?

Ásványi anyagok

Fluor: Erősíti a fogzománcot, mérsékeli a szuvasodás kockázatát. Forrásai: tengeri halak, rákok, ivóvíz, tea, bab, tyúkhús, zselatin.

Foszfor: Szükséges a csontok és a fogak normális szerkezetéhez, épen tartja a fogakat és a fogínyt. Forrásai: hal, tojás, dió, különböző magvak, fokhagyma, szárnyasok húsa.

Jód: Védi a fog egészségét. Forrásai: tengeri halak, rákok, hagyma, tengeri só.

Kalcium: Erős csontozatot és egészséges fogazatot biztosít. Forrásai: tej, tejtermékek, szójabab, napraforgómag, szardínia, fokhagyma, bab, zöldfözelékek, amerikai mogyoró, szezámmag.

Magnézium: Az ép foghoz szükséges kalcium, foszfor és C-vitamin egyensúlyát és anyagcseréjét segíti. Forrásai: füge, citrom, grépfrút, mandula, brokkoli, kukorica, dió, alma, sötétzöld fözelékek.

Mangán: Segíti a szervezetet a B- és a C-vitamin felhasználásában. Forrásai: dió, borsó, tojás sárgája, zöldfözelékek.

Vitaminok

A-vitamin: Hozzájárul fogak és az íny egészségéhez. Forrásai: máj, sárgarépa, sütőtök, spenót, burgonya.

B1-vitamin: Enyhíti a fogműtétek utáni fájdalmakat. Forrásai: élesztő, gabonafélék, tej, sertéshús, zöldek, amerikai mogyoró.

C-vitamin: Segít a fogíny és a fogak gyógyulásában. Forrásai: citrusfélék, petrezselyem, csipkebogyó, paprika, krumpli, savanyú káposzta, paradicsom, fokhagyma.

D-vitamin: Szabályozza a csont- és fogképződéshez szükséges kalcium és foszfor felhasználását. Forrásai: halmáj, szardínia, tonhal, tej, tejtermékek és napsütés.

F-vitamin: Kalciumot juttat a sejtekbe. Forrásai: szójabab, amerikai mogyoró, dió, napraforgó, búza, csíra, mandula.

P-vitamin: Épen tartja az ínyt, segíti gyógyulását. Forrásai: citrusfélék fehér elválasztó fala, sárgabarack, cseresznye, csipkebogyó.

Minyontörténelem

Élt a XVII. században egy Mignot nevű párizsi cukrász, aki ifjabb korában eget-földet megmozgatott, hogy udvari szállító legyen. Mesterkedéseit titkon kileste egy Boileau nevű költő, és amikor az édességek híu mestere elérte célját, alaposan kigúnyolta, persze versben. A mérges Mignot erre ellenverset íratott egy másik poétával, és ezzel az ellenverssel telenyomtatta azt a csomagolópapírt, amelyekbe az apró süteményeket csomagolta. A költői párbajban jól mulató párizsiak persze felfigyeltek a verses papírra, s mind többen nyitottak be a cukrászdába körülnézni. Sőt, a pletykára éhes udvari körökben is divatba jött Mignot mestertől hozatni az aprósüteményt (mignon – ejtsd: minyon – franciául = piciny, apró). Így cukrászunk az áhított cím mellé, amely önmagában keveset ért, új vevőket is szerzett. Az ő számukra találta ki azután azt a változatos ízű és töltésű apróska süteményt, amelyet világszerte minyonnak neveznek.

Miért múzeum a múzeum?

A múzeumok tudományos, művészeti vagy kulturális szempontból értékes tárgyakat őriznek és állítanak ki. A múzeum nevet a 18. és 19. században több irodalmi társaság is felvette, de folyóiratok vagy gyűjteményes kötetek is kapták ezt a címet. A múzeum kifejezés a görög muszei (azaz múzsa) szóból ered. A görögök a költészetet a múzsák ajándékának tekintették, de a kultúra minden területének megvolt a maga „felelőse”. Kleió a történetírás, Melpomené a tragédia, Thália a vígjáték, Euterpé a zene, Terpsikhoré a tánc, Erató a szerelmi költészet, Kalliópé az eposz, Uránia a tudomány, de főleg a csillagászat, végül Polüümnia a himnuszok költészet istennője volt. Általában gyönyörű, természetközeli helyeken laktak, források és folyók mellett. Az ókori szerzők műveik elején rendszerint a múzsákhoz fordultak, ez a megszólítás máig az eposzok egyik fontos eleme maradt. A görögök elképzelhetetlennek tartották, hogy egy alkotás létrehozásánál ne bábáskodjanak a múzsák. Éppen ezért a költőket, akiket a múzsák bizalmukba fogadtak, különös tisztelettel öveztek. A múzsák Zeusz, a főisten, és Mnemoszüné, az emlékezet istennőjének lányai voltak, az Olümposz tövében születtek. I. e. 308-ban Alexandriában Muszeionnak, vagyis a múzsák otthonának keresztelték az egyik hatalmas könyv- és régiséggyűjteményt. Azóta a világ szinte minden nyelvén meghonosodott a múzeum szó a hasonló jellegű kollektciók megnevezésére.

Az újvidéki Vajdasági Múzeum

Szellemek nyomában

Anglia híres a kísértetkastélyairól. Egyesek szentül hiszik, hogy VIII. Henrik egykori kastélyában, a Hampton Courtban (a képen) a mai napig kísért a nagytérmetű király kivégzett felesége, Howard Katalin szelleme. Turisták ezrei zarándokolnak el az ódon falak közé, hátha megpillantják a jelenséget, és a többségük szerencsével is jár. Mivel a tudomány cáfolja a szellemek létezését, egy angol kutatócsoport különleges kísérletet hajtott végre néhány önkéntes segítségével. A csoport az említett kastélyba látogatott, ahol résztvevők az épület térképével szétszéledtek. Az volt a feladatuk, hogy jelöljék be azokat a helyeket, ahol szokatlan jelenségeket érzékelnek, és írják le pontosan, mit tapasztaltak. Az eredmény meglepő volt: a résztvevők pontosan azokon a helyeken észleltek furcsaságokat, amelyeket – az elbeszélések szerint – a kísértetek rendszeresen látogatnak. Ilyenek például a hírhedt György-terem és a Haunted Gallery. Pontos magyarázat végül nem született az esetre, bár a pszichológusok állítják, hogy a szellemek a különböző környezeti hatások eredményeképpen jelennek meg, csakhogy kizárólag a képzeletünkben.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Ha nem csordul, cseppen

A szőlásmondás jelentése az, hogy ha sok haszon, nagy kereset nincs is, valami mégiscsak jut. A szőlásban a szőlő sajtolásáról vett kép lappang. A szőlő tudniillik akkor fizet jól, ha a szőlőpréssből bő sugárban csorog a must, de egy kevés bor még akkor is lesz, ha csak cseppekben gyűlik a dézsában. E szerint a magyarázat szerint eredetileg a szőlészet-borászat szaknyelvébe tartozott a ha nem csordul, cseppen kifejezés, és csak akkor vált szőlásmondássá, amikor eredeti használati köréből kiszakadva tágabb értelmű lett, vagyis amikor már nemcsak a borból adódó jövedelemre, hanem bármilyen más haszonra, bevételre is kezdték alkalmazni.

Az ibafai pap és a pipája

Amondókat, mely Ibafa papjának fapipájáról szól, sokan ismerik. Itt azonban nincs vége a történetnek, mert a nyelvtörőből később operett betétdal is született, majd pipamúzeumot is alapítottak a kis településen. Az ibafaiak szívében a mai napig él a szeretet a dohányzó eszköz iránt, évente rendeznek lassúsági pipaszívó versenyeket.

Ibafa

Ibafa egy magyar zsákfalú, mely Baranya megyében, Szigetvártól 22 km-re északkeletre található. A falu neve először egy 1425-ös oklevélben szerepelt, ekkor még Ibafalvának hívták. Ibafa Szigetvár 1566. évi eleste után elnéptelenedett és csak a 18. században vált újra lakottá. A kis településen jelenleg 238 fő él.

Az ibafai fapipa „másolata”, melyet 1934-ben készített Gerber Béla iparművész

Mondóka a fapipás papról

1864 és 1905 között Hangai (Schreier) Nándor volt a falu plébánosa, aki a hagyomány szerint nagyon szeretett pipázni. A pap füstölgő szenvedélye megihlette barátját, Roboz István újságírót, aki fabrikált egy nyelvtörő mondókat:

„Az ibafai papnak fapipája van, tehát az ibafai papi pipa papi fapipa.”

Elterjedt a nyelvtörő p-betűs változata is (Ibafa helyett Ipafa), ennek oka valószínűleg az, hogy akkoriban svábok is éltek a faluban, akiknek így könnyebb volt kiejteni.

Operett betétdal

A fapipás mondóka nem merült feledésbe, kedvelt és ismert lett, a 20. század elején már iskolás tankönyvekben is szerepelt. 1931-ben megszületett a nyelvtörő zenés feldolgozása is, mely Komjáthy Károly *Ipafai lakodalom* című háromfelvonásos operettjének betétdala lett.

Volt már fapipás mondóka, fapipás betétdal, csak épp az ibafai fapipa nem volt meg. Az ibafaiak úgy gondolták, ezt orvosolni kell. 1934-ben, Gerber Béla iparművész faragott egy gyönyörű fapipát, melyet a templom és a falu búcsúján adtak át az ibafai plébánosnak, Sárlos Ferencnek. Ezt a pipát ma az ibafai fapipa „másolataként” tartják számon.

Pipamúzeum

Sárlos Ferencnek és utódainak kedvelt hobbija lett a pipagyűjtés,

ami oda vezetett, hogy 1968-ban pipamúzeum nyílt. A múzeum két termében különleges, egyedi kiállítási tárgyak láthatók. Az első teremben őrzik az ibafai fapipa „másolatát”, a ma is használatos pipákat, valamint a hölgyek számára készített (a 20. század derekáiig használt) szivarokat és szipkákat. A második teremben nyolc ország egyedi pipáit láthatjuk, de a gyűjtemény tartalmazza Deák Ferenc és Károlyi Mihály pipáit is.

Az IPA (Nemzetközi Rendőrszervezet), 2014. június 14-én hetedik alkalommal rendezte meg

Roboz István (1828–1916) kaposvári törvényszéki vizsgálóbíró, megyei tisztifőjegyző, újságíró, költő, a Somogy c. hetilap szerkesztője volt. A hagyomány szerint ő írta a fapipás mondókat, mely azért született, mert barátja, Hangai (Schreier) Nándor, Ibafa plébánosa szenvedélyes pipás volt

Ibafa címere

Ibafán pipaszívó versenyét. A megmérettetésre az Ibafai Pipa Fesztiválon került sor, ahol motoros felvonulást és énekes műsorokat is tartottak.

Pipaverseny

Az IPA lassúsági pipaszívó versenyén ebben az évben ötvenen „álltak rajthoz”. A küzdelem szoros volt, de végül Palotai Zoltán, a debreceni Csokonai Pipaklub tagja győzött, akinek pipája csupán fél perccel égett tovább Somoskői Györgyénél (Pécsi Füstölgők Asztaltársasága). A Csokonai Pipaklub női kategóriában is diadalt aratott, azon a napon Pócsi Bea pipája égett legtovább.

A falu volt plébánosa, Horváth J. Gyula történelmi írásában azt állítja, a mondóka születésének története nem hiteles, valószínűleg legenda. Szerinte a nyelvtörő csupán egy szájhagyomány útján régóta terjedő mondóka és nem az akkori plébános, Hangai (Schreier) Nándor ihlette. Akárhogy is történt, Ibafán nem múlt el a pipaszeretet, hiszen a fapipás mondóka ismertté és híressé tette a kis települést.

A pipamúzeum

Az ibafai templom 1865-ben épült. Itt volt plébános Hangai (Schreier) Nándor, az ibafai pap, aki a hagyomány szerint annyira szeretett pipázni, hogy még mondóka is született belőle

A beteg

- Doktor úr! A beteg jobban van!
- Miből gondolja?
- Megszólt.
- És mit mondott?
- Azt, hogy nagyon rosszul van.

Jó hír is van

- Az ügyvéd beszámol védencének:
- Van egy jó és egy rossz hírem, melyiket mondjam először?
- A rosszat, ügyvéd úr.
- Sajnos, a laboreredmény szerint a maga vére megegyezik a gyilkosság helyszínén talált vérmintával.
- És mi a jó hír?
- Alacsony a koleszterinszintje.

Körözött bűnöző

- A kisiskolások ellátogatnak a rendőrségre, hogy megismerkedjenek a rendőrök munkájával. A folyosó falán lóg egy körözött bűnöző fotója. Móricka odafordul az egyik rendőrhöz:
- Tessék mondani, ki az a bácsi ott?
- Az egy körözött bűnöző, akit szeretnénk elkapni - feleli a rendőr.
- Hát akkor miért nem fogták el akkor, amikor lefényképezték?

Albérlet

- Egy nő bemegy a kisállat-kereskedésbe:
- Tudnak nekem adni 1000 darab csótányt?
- Az eladó megrökönyödik:
- Sajnos csótányokkal nem foglalkozunk. De egyébként is, mit akar csinálni ennyi csótánnyal?
- Tudja, felmondták az albérletemet, és a tulajdonos azt mondta, hogy hozzam eredeti állapotába a lakást.

Elit hotel

- A hotelportán büszkén hirdeti a felirat: „Itt angolul, németül, franciául, olaszul, spanyolul, portugálul is beszélnek.”

- Betér egy magyarul tanuló japán turista, és megkísérli megértetni magát a feltüntetett nyelveken, de a recepciós csak értetlenül néz rá. A végén kifakad, s megkérdezi tőle magyarul:

- Végül is ki beszél itt maguknál a feltüntetett nyelveken?
- A vendégek!

Magyarázat

- Móricka! Ebben a dobozban reggel még két szelet csokoládé volt, most pedig csak egy van! Meg tudod ezt magyarázni?
- Igen, apa! Reggel még nagyon sötét volt, és így nem vettem észre a másikat!

Okos szőlő

- Milyen az okos szőlő?
- ???
- Agyafürt...

Holdfogyatkozás

- A tanár figyelmezteti a diákokat:
- El ne mulasszatok 20.50-kor a holdfogyatkozást!
- A hátsó padból megszólal egy hang:
- Melyik csatornán lesz?

Szállodai ébresztés

- Egy idősebb üzletember bejelentkezik egy hotelbe. A recepciós ajánlja neki a reggeli telefonos ébresztést.
- Köszönöm, nincs rá szükségem - feleli a férfi. - Minden reggel felébredek magamtól már 5 órakor.
- Nos uram - mondja a recepciós -, akkor nem hívná fel a 217-es és a 231-es szobát reggel, én meg alhatnék 8-ig...

Nyuszi

- A farkas sétál az utcán, és meglátja a nyuszi kát a sarkon, baseballütővel a kezében. Odasétál hozzá, és megkérdezi tőle:
- Mit állsz itt, nyuszi?
- A nyuszi mereven ránéz, majd felel:
- Bosszút!

Égtájak

- A tanító bácsi kérdezi Pistitől, milyen égtájak vannak?
- Észak, kelet, dél...
- És mi van dél után?
- Délután átjön a Jócó gombfocizni.

Dilemma

- Miért vagy ilyen gondterhelt, barátom?
- Ismered a Padlizsán Rózsit?
- Ismerem.
- Na, holnap férjhez megy, és nem tudom eldönteni, elmenjek-e az esküvőre vagy sem.
- Ne mondd! Férjhez megy? És ki veszi el?
- Hát, ha elmegyek, akkor én.

Ebéd

- Két hangya éhesen bandukol az erdőben. Meglátnak egy elefántot, amint közeledik feléjük. Az mondja az egyik:
- Itt az ebéd, kapjuk el!
- Jó, de hogyan?
- Én elgáncsolom, aztán te ráveted magad, és megfojtotd.

Őrült feleség

- Doktor úr, csináljon valamit a feleségemmel - könyörög a férj a pszichiáternek. - Nem bírom tovább! Harminc macskát tart a lakásban. El tudja képzelni, micsoda bűz ez bezárt ablakok mellett?
- Hát miért nem nyit ablakot? - kérdi a pszichiáter.
- Hogyisne! Hogy mind a kétszáz galambom elrepüljön?!

Versenyló

- Egyik barát kérdezi a másikat:
- Ma vettem ezt a lovat, szerintem versenyezhetnék vele?
- A válasz:
- Igen. Sőt, amilyen gebe, még le is győznéd!

Hazugság

- Két ember vitatkozik azon, hogy melyikük tud nagyobb hazudni.
- Az egyik azt mondja: Én felfelé úsztam a Niagaraán.
- Mire a másik: Én meg láttalak.

Játszótárs

- Kisfiam, miért nem mész játszani Pistikével?
- Anyu, neked lenne kedved olyan gyerekekkel játszani, aki trágár, bunkó, nagyképu és neveletlen?
- Nem.
- Hát Pistikének sem.

Próbaszemüveg

- Egy ember elmegy a szemorvoshoz, mert látászavarokkal küszködik. A szemorvos leülteti a tábla elé pár méterre, és így szól:
- El tudja olvasni?
- Nem - válaszolja az ember.
- Az orvos egy próbaszemüveget tesz fel neki:
- És így?
- Így sem.
- Ez így megy egy jó darabig. Mikor a férfi már a legerősebb szemüvegre is rázza a fejét, az orvos rákiabál:
- Maga ugrat engem! Nem létezik, hogy még ezzel sem tudja olvasni!
- Dehogy ugratom én, drága doktor úr, én tényleg nem tudok olvasni!

Új cipő

- A férfi hazamegy és boldogan újságolja a feleségének:
- Nézd, drágám, ma vettem egy új cipőt, de sajnos csak néhány nap múlva vehetem fel.
- Miért? - kérdezi a feleség.
- Azért, mert az eladó azt mondta, hogy az első napokban szorítani fog.

Fordítva

- Két barátnő beszélget:
- És mit csinál a kedves férjed?
- Vadászik és autózik.
- És hogy megy neki?
- Éppen fordítva, mint ahogy kellene: az autóval mindent eltalál, a puskával viszont semmit.

Mit jelentenek ezek a japán közmondások? Gondolkozz el!

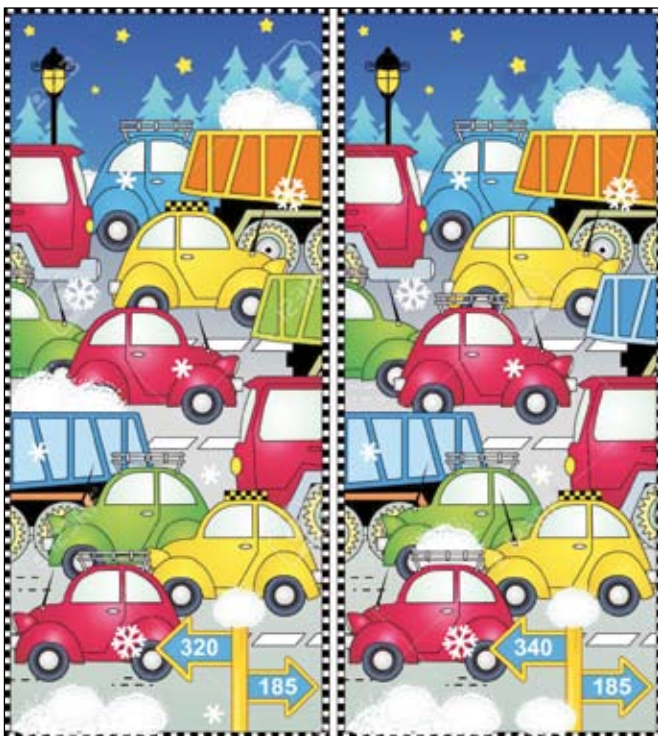
- A könnyen szerzett pénz gyorsan elfolyik.
- A világítótorony lábánál sötét van.
- Csak a felét hidd el annak, amit hallasz.
- Jobb egyszer látni, mint százszor hallani.
- Jobb ma ötven, mint holnap száz.
- Lustaság ellen nincs orvosság.
- Ne mondd soha: ráér holnap!

Kannibál

Van egy tökéletesen kör alakú tó. Egy gyerek épp a tó közepén pancsol, amikor megjelenik a parton egy kannibál, aki, szerencsére, nem tud úszni. A gyerek a vízben elég sokáig kibírja, de nem addig, ameddig a kannibál a parton. Ha a kannibál elkapja a gyereket, megeszi. El tud-e menekülni a gyerek a kannibál elől, ha tudjuk, hogy a kannibál négyszer gyorsabb a parton, mint a gyerek a vízben, de ha a gyerek kiér a szárazföldre, ott már ugyanolyan gyorsan tud szaladni, mint a kannibál.

(Megoldás: A gyermek megmenekülhet, ha alkalmas stratégiát választ. A gyermek elkezd úszni a középponttól a part felé, a kannibálhoz viszonyított ellentétes irányban. Ha a kannibál elindul valamire a parton, a gyerek is irányt vált úgy, hogy a kör középpontja mindig közé és a kannibál között maradjon. Ezt meg is tudja tenni mindig, amíg eltávolodik a középponttól a kör sugárának egy negyedére, ugyanis ebben a pillanatban az általa megtett körív hossza pontosan egy negyedére a kannibál által megtett körívnek, így a gyerek a negyszer lassabb úszási sebességével még tudja ellensúlyozni a kannibál part menti mozgását. Ebben a pillanatban, a partig hátralevő negyed sugaras táv (3R/4) a gyerekeknek már elég a meneküléshez, ugyanis a kannibálnak ezalatt egy félkört kell megtennie (πR), hogy odaérhessen, ahol a gyerek a partra kerül. De a kannibál útja több mint négyszerese a gyerek útjának (a félkör kerülete nagyobb, mint a sugar háromszorosa), és mivel a sebesség csak négyszer nagyobb, mint a gyereké, nem tud idejében odaérni, ahol a gyerek kitér a partra.)

Mi a különbség a két kép között?

Szójátékok

Betűbarkácsolás

Olyan szópárokat kell találni és mondatba ültetni, amelyek mindössze egy betűvel különböznek egymástól, de a szó belsőjéből hiányzó betűtől a mondat értelme teljesen megváltozik.

Példa: Dugjátok el, amitek van, mert jön a dézsmaszedő – dézsaszedő.

Kezdőbetűváltás

Játékunkban olyan szavakat kell gyűjteni, amelyekből nyitó vagy záró, esetleg mindkét mással- illetve magánhangzójuk elhagyásával valamilyen új szó formálható. Lehet nehezíteni is a játékot, ha meghatározzuk, hogy az új szavak csak tulajdonnevek lehetnek.

Nézzünk erre néhány példát:

gabona – Gabon
brió – Rió
bolti – Olt

Monogramjáték

Egy-egy monogram nagyon sok nevet takarhat. Játékunk ezt használja ki, csak egy monogramot adunk fel, vagy meghatározzuk a szóba jöhető személyek körét (író stb.) is. Gyűjtsétek azokat a neveket, amelyeket az adott monogram jelenthet!

Itt is legtöbb nevet összegyűjtő győz.

Például: K. F. Karikás Frigyes, Kazinczy Ferenc, Kempelen Farkas, Kerényi Frigyes, Kis Ferenc,

Korányi Frigyes, Kölcsey Ferenc, Kubinyi Ferenc stb.

Szóösszetétel-rövidítés

Az összetett szavakat szabályosan úgy rövidítjük, hogy egybevonjuk alkotórészeik (elő és utótagjuk) kezdőbetűjét és pontot teszünk a betűkapcsolat után. Ugyanaz az összetétel több szó rövidítésére is utalhat és ez játékunk alapja is. A játékvezető csak a kezdőbetűket adja meg, s ennek alapján kell összegyűjteni megadott időre a lehetséges megoldásokat.

Példa Ú.H. – úgyhogy, úszóhártya, úszóhid, úszóhólyag, úthenger, úthálózat, úthasználat, újhagyma, újsághír, újhold, stb.

Szólétra

Hogyan készül a szólétra? Úgy, hogy készen kapjuk a fokát, azaz a hangalak középső részét. Ezt kell beütni a létra két gerendájába, vagyis a szó kezdő és záró mássalhangzója közé, azaz minél több szót kell kitalálni, amelynek a megadott hangalak a közepe.

Példa: .ara.

Barakk, darab, farag, garas, harag, harap, garat, karaj, marad, marat, stb.

Játszhatunk úgy is, hogy tetszőleges számú betűt írunk fel a hangalak elé és mögé.

Példa: maskara, darabol, karambol, aranyos, stb.

TALÁLD KI!

Az elefánt súlya

Egy tó partján áll egy elefánt, amelynek a súlyát meg kellene állapítanod. Csak olyan mérleg áll rendelkezésedre, amely legfeljebb 6 kilót mér. Ezenkívül van egy jókora csónakod. Hogyan jársz el?

(Megoldás: Az elefántot beletámasztasz a csónakba, majd a csónak oldalán megjelölöd, a súlytól meddig süllyedt a vízbe. Aztán addig töltöd az üres csónakot földdel, kavicssal – bármivel, amit a parton találsz –, amíg ugyanaddig a vízbe süllyedsz. Ezt a kavicsmennyiséget már le lehet hatkilonként mérni.)

Megoldás

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 31. lapszámunkban egy ma már nagyon réginek tűnő játék képét mutattuk meg nektek, remélve, hogy ti is ismeritek, játszottátok már. Egy rendkívül egyszerű és mégis szórakoztató, képesség-fejlesztő játékról van szó, mely egyszerűen TETRIS néven híresült el, fejlődött, és több nemzedék fő képernyős játékává vált. Mint kiderült, igenis ismeritek ezt a játékot, a tetrist, mely „egy ügyességi és logikai videojáték, melynek első változatát az orosz Alekszej Pazsitnov tervezte meg és készítette el az Elektronika 60 nevű számítógépre. A játék 1984. június 6-án jelent meg az egykori Szovjetunióban. A játék neve a görög tetra kifejezés (minden egyes elem négy részből áll) és Pazsitnov kedvenc sportja, a tenisz összevonásából ered. A Tetris volt az első olyan játékszoftver, melyet a szovjetek az Amerikai Egyesült Államokba exportáltak, ahol kiadták. A Tetris tehát több mint 30 éves” – írja egyik megfajítottunk. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse az **oromi Mitutinovity Loretára, az Arany János iskola tanuló-jára** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. Bizonyára felismeritek a szerbiai dinár egy részletét. Ám tudjátok-e, kit ábrázol?

Várjuk megfejtéseket! Mielőbb küldjétek el a címünkre, legkésőbb **2017. november 30-áig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Miénk a város – újra!

Ötödik alkalommal hirdeti meg a magyarországi Nemzetpolitikai Államtitkárság a Miénk a város! játékot

A magyarországi Nemzetpolitikai Államtitkárság idén ötödik alkalommal hirdeti meg Miénk a város! című játékát, amelyre 6–10 éves óvodások és kisiskolások jelentkezését várják. A verseny idén egy különleges elemmel is kiegészül: a Mátyás király legújabb kalandjait felidéző interaktív mesekönyv – melyet Lackfi János írt és a BOOKR Kids csapata készített – a gyerekeket hivatott ösztönözni a versenyre való jelentkezésre és a történelmünk iránti érdeklődésre.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság Miénk a város! nevű vetélkedőjén az eddigi évekhez hasonlóan az érdeklődő és kihívásra nyitott gyerekek különböző feladatok megoldásával mutathatják meg tehetségüket és kreativitásukat. A négy héten át, december 8-áig tartó program idén kiegészül egy digitális mesesorozattal, amely a Mátyás király legújabb meséi nevet viseli és Lackfi János József Attila-díjas író, Czuder Tamás grafikusművész és az interaktív mesekönyvekkel foglalkozó BOOKR Kids csapatának közreműködésével készült. A sorozat két részből áll: a beharangozó mese már megtekinthető a BOOKR Kids weboldalon, vagy magában a Mesetár-alkalmazásban, a második rész pedig a versenyzők négy hét során beérkező válaszaiból fog megszületni, december végén!

A játék november 13-án kezdődött és december 8-án zárul. A játék a www.mienkavaros.hu oldalon, a Mátyás király medvét aprít című mese pedig a Google Play-ből és App Store-ból letölthető BOOKR Kids Mesetárban, vagy a BOOKR Kids honlapján érhető el.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság és a BOOKR Kids által közösen meghirdetett Miénk a város! vetélkedőn a gyerekek napról napra gyűjthetik a pontokat, szorgalmuk pedig nem marad jutalom nélkül: minden játékos ajándékba kap egy fejlesztő feladatokkal teli Mátyás király foglalkoztatófüzetet, a kétszáz legtöbb és legszorgalmasabb gyermek pedig egy 3 hónapos használatra jogosító BOOKR Kids Mesekártyával lesz gazdagabb!

BOOKR Kids: <https://bookrkids.com/meselanc-mienk-a-varos>

Google Play letöltés: <https://goo.gl/kaaCND>

App Store letöltés: <https://goo.gl/nLz9fd>

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs